

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hosszunk mesél gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz ösztimzendők.

HIRDETÉSEKET

A lap kiadóhivatala vess fel. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadhatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: József 40-66.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. ix. — — — — —	785
Erdély megmentése. — Fényes Károly	785
Tarcsa. — A föld és a gazdasági szakismérel. — Végh Kálmán Mátyás	786
A buza eséplésénél is történnék hibák. — Fehér Zoltán	787
A művelési növények termelésének aránya egymáshoz. — Tóth Lajos	788
A Vilmos-körte. — Balogh Bálint	789
Az aranka legújabb írása. — Péterffy Tamás	790
Könyvismertetés	790
Kérdések és feleletek	791
Kérdések: Őszi vetésztetés után mikor vessünk? Sz. H. — Zöldtrágyanövény. B. L. — Tefőfa erőssége. W. F. — Tagosítási ügy. E. J.	791
Feleletek: Csávázott buza felhasználása. Szűcs János. — Rozsarutás géppel. Szűcs János. — Confrey művelése. F. Z. — Traktor-keréknyom. Antaljai. — F. Z.	
Aprók	791
Hírek	792

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet és a hivatalos. — A korpá tendenciája. — Elpusztult földművelés. — A többtermelés érdekében. — A diadalmas fakartell. — Vaj- és tejtermékek a budapesti piacon.)

Az időjárás némileg nedvesre fordult. Igen s így mindenestül a szántási, a vetési műveletek is könnyebben végezhetők. A Balaton somogyparti vidékén tartózkodtunk e hét elejével s a gazdák arról panaszkodtak, hogy a bort értékesíteni nem tudják s az óriási mennyiségben elszaporodott vadludak, nagy kárt tesznek az őszi vetésekben. Már nem tudják, hogy miként védekezzenek ellenük és hogy ilyenképeni nagyszámú fellépésük nagyon hideg és hosszú telet jelent. Lehet ez tapasztalat, de babona is. Márton ludja december végétől február elejéig erős telet jelez.

A földművelésügyi miniszterium hivatalos szöcsöve a vetések állásáról kiadott kommunikéje ismét mindent a legjobb színben lát. Panaszkozik ugyan a mezei egér kártételeiről, melyek sokat pusztítottak nemcsak a száraz talajba vetett magvakban, de a zöld vetéseket, lóheréseket és luczernásokat sem kimélték meg. Arról szól a hivatalos, hogy a mezei munkák mind elvégeztettek, pedig egyes helyeken még mindig folynak. A bor áráról pedig valóságos hausse-ról regél. Adja az Isten, hogy úgy legyen, de másképpen beszélnek a termelők és vevők. Pedig a minőségek nem a legrosszabbak.

A korpáról a »P. H.« imigy nyilatkozik:

A korpá tendenciája néhány nap óta határozottan szilárd. Ez a cikk is azok közé tartozik, a melyek az idén indexre kerültek. Takarmány van elég, a korpá nem kell senkinek: ez volt a jelszó. Óriási bianco-eladások történtek spekulánsok, kereskedők és a malmok részéről. Kitűnt azonban, hogy a mostani redukált őrlésnél a termelés még a normális fogyasztást sem fedezi. Most hogy néhány elsőrangú czég összeállt és nagyban vásárolta a korpát, a baisse-engagement fedezése egyenesen lehetetlen. Nagy szenczácziókra vannak előkészítve a korpá-piacon.

Lloyd George angol miniszter forradalmi agitációja kapcsán bizonyos körökben hazánkban is napirendre tűzték a földbirtok kérdését és iparkodnak az angolországi állapotot úgy rajzolni, mintha annak előidézésében tisztán a földbirtokos osztály volna a hibás. Ezzel szemben a »Gazdaszövetség« kifejté az angol agitáció árnyoldalait is utalva arra, hogy az angol kisbirtokos osztály pusztulása főleg annak a gazdasági politikának tudható be, a mely Angolországban a mezőgazdaságot teljesen védtelenné, a földművelést jövedelmezőtlen foglalkozássá tette, úgy, hogy a nagykiterjedésű földbirtokok legnagyobb része ma is legelő és vadászterület. Hiába ad Lloyd George földet az angol kisbirtokosnak, ha nem adja meg a módot vámpolitikájának megváltoztatásával arra, hogy abból a földből meg is tudjon élni. Épp a mezőgazdaság vámvédelme szempontjából nyújt komoly tanulságot Anglia szomorú helyzete, hogy erről a védelemről le nem mondhat a magyar mezőgazdaság sem.

Ez a nézet némileg fedi is a Kropotkin herczeg szocziológus könyvében előadottakat.

Budapesten több kiváló szakember és gazda olyan részvénytársaság alakításán fáradozik, melynek üzletága teljesen szokatlan. Ez röviden abban foglalható össze, hogy a földbirtok többtermelését akarja előmozdítani oly módon, hogy ennek hasznában közvetlenül részesedjék. Nevezetesen azok az óriási terméstartományok, melyeket Németországban s a többi nyugatra fekvő államokban, de hazánkban is, a műtrágyázás segítségével elértek, indító okai az új társaság megalkulásának, mely az általa kiosztandó műtrágya árát s az elérendő haszon egy részét is csak a többlettermésből veszi vissza. Hazánkban még ugyanis nagyon sok uradalom és nagy gazdaság van, a mely kellő forgatóke hiányában nem aknázhatja ki a műtrágyák terméshozó hatását s az alapítók azt hiszik, hogy ily módon nagy eredményeket tudnak majd elérni.

A »P. H.« írja, hogy: Hiábavaló a fafeldolgozó iparosok elkeseredett tiltakozása, nemkülönben az országszerte tapasztalható felháborodás, mely

a fakartell garázdálkodásával szemben mutatkozik, a kormány jóakaratu passzivitása még csak fokozza a közönség súlyos károsítását. Most megint arról van szó, hogy az erdélyi puhafatermelők a fa értékesítését központi eladó irodára akarja rábizni, a mely a finanszírozó bankok támogatásával létesülne és a termelt fa 85 százalékáig előleget is folyósítana a fatermelőknek. Ez ügyben hétfőn a Standard helyiségében értekezlet volt, melyen többi között a Grödel-czég, a Fakereskedelmi részvénytársaság, a Baiersdorf és Biach s a gróf Mikes zabolai részvénytársaság képviselője is megjelent. Az értekezlet folyamán megállapították, hogy a tervezett központi eladó-iroda kötelekébe mintegy 30 nagy fatermelő czég csatlakoznék, a melynek évi termelése 50 millió korona. Egyelőre nincs ugyan megegyezés, de azt hiszik, hogy sikerül az ellenitéket kiegyenlíteni, a mi aztán nemcsak az ipari és építési célokra szolgáló fa, hanem a tűzifa további megdrágulásával is fog járni. Az új rend azonban el fogja söpörni az ügynököket is, míg kétségtelen, hogy a detail fakereskedők existenciájának megsemmisítésére szintén rákerül a sor. Akkor persze majd lesz láрма.

A lefolyt héten a tejfogyasztásban olyan emelkedés állott be, hogy a nagyobb tejtelepeken alig maradt felesleg, melyet vaj és turóra kellett feldolgozni, a mi a vaj és turóárakra jelentékeny befolyást gyakorolt. A tejárakat azonban nem alterálta, hanem csak a vajpiacon idézett elő lényeges áremelkedést, mert a tejfeleslegből feldolgozott vaj ezen a héten elmaradván, sem a vajtermelő központi, sem pedig a szövetekezeti vaj árára nyomást nem gyakorolt. A vajárak ennél fogva javultak, a kereslet némileg megélénkült, úgy hogy a vajtermelő központi vaj ára nagyban kg.-ként 3.25 és 3.35 K között váltakozott. A tejszövetkezeti vaj pedig nagyban kg.-ként 2.80 és 3 K között ingadozott. A teljes tej ára állandóan literenként 28 fillér, palaczkozva 30 egész 32 fillér literenként. A tehénturó ára nagyban kg.-ként 20—24 fillér. A lipitói turó ára nagyban kg.-ként 1.50—1.60 K. A juhsajt ára kg.-ként 1.50—1.80 K.

—ix.

Erdély megmentése.

Irta: Fényes Károly.

1909. év nyarán Debreczenben tartott székely kongresszuson azon vészkiáltás hangzott el, hogy Erdély 50 év mulva a magyarságra elveszett.

A kongresszus apellált a kormányra és a magyar társadalomra, hogy mentse meg Erdélyt a magyar nemzet számára.

A szilágyvármegyei gazdasági egylet még 1910. évben felirattal fordult a földművelésügyi

Bakteriumos egérirtás!!

Az erősen terjedő egérjárás pusztításai ellen legegyszerűbben és legbiztosabban úgy védekezünk, ha az egerek között ragadós nyavalyát terjesztünk a

LÖFFLER-FÉLE EGÉRIRTÓ

kulturával. Ez a készítmény természetes tenyésztési eljárással készül a poczkok ellen rendkívül hatékonyvá van

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, Budapest, V., Alkotmány-u. 29.

téve. Az egerek a csalétket felfalják, egértífuszba esnek, mely állatról-állatra terjed és néhány nap alatt elhullanak.

== AZ IRTÁSI MŰVELET OLCSÓ ÉS EGYSZERŰ. ==

NEM MÉRGES, CSAKIS AZ EGERT BÁNTJA!

== MINDENFÉLÉ BEVÁLT! ==

miniszteriumhoz, hogy a telepítések által Erdélyt a magyarságnak mentse meg. Csatlakozásra kértük fel az Országos Magyar Gazdaszövetséget és az összes gazdasági egyesületeket és Szilágy vármegye törvényhatósági közgyűlését; de ennek néhány felterjesztésénél egyéb eredménye nem lett. Majd a földmivvelésügyi miniszter megalakította az »Altruista Bankot«, a mely pénzügyet vesz ugyan földbirtokokat, de még idáig egyetlen községet sem telepített nem hogy nemzetiségi vidéken, de sehol Magyarországon.

Szóval, a míg a nagy és hatalmas német birodalom a számra nézve is jelentékenyen gyengébb lengyel nemzetiség elnémetesítését célzó telepítésére 1000, mond ezer millió márka alapot létesített, addig mi semmit sem teszünk lényegileg arra, hogy fajunkat a nemzetiségi vidékeken okos földbirtokpolitikával telepítés útján szaporítsuk.

Már most megállapíthatjuk, hogy Erdélyben a székelységen kívül csak magyar szigetecskék vannak. A Székelyföld is erősen meg van támadva, így tehát bátran elmondhatjuk, hogy Erdély a magyarságra nézve már is elvesztett és azt már csak visszahódítás által lehet megmenteni.

Ezen visszahódításra szolgált volna a Darányi volt földmivvelésügyi miniszter által tervbe vett telepítési törvény, a mely évenként 10 milliót fordított volna telepítési célokra.

Sajnálattal, sőt megdöbbenéssel láttuk azonban, hogy a költségvetésből a telepítésre felvett 10 millió törölve lett, pedig ez az ügy általános nemzeti érdek, mert már is az utolsó órában jönne a segítség! Miután pedig az állam érthetetlen okból nem igyekszik a rendelkezésére álló hatalmas eszközökkel a nemzet megmentésére sietni, a társadalomnak, a nemzetnek magának kell a telepítés ügyét felkarolni és sikerre vezetni.

Ruland szerint, az elpusztult nemzetek történetében, mint a zsidóknál, görögöknél, rómaiaknál, ujabban hozzávehetjük a törököket is, ugyanazon betegségeket lehet megállapítani, melyek a nemzet felosztását megelőzték. Ilyenek a nép kiuzsorázására szolgáló törke uralma, a nép elszegényedése, a munkáskézés megfogyatkozása, a kivándorlások növekedése, a középosztály pusztulása, háborúk a gazdagok érdekében, a népesség emelkedő elégedetlensége, szocializ-

mus, anarkia, az erkölcstelenség terjedése, a népszaporulat csökkenése, polgári háborúk, míg végre a feloszlás bekövetkezik.

Vajjon nem látjuk-e némely symptomáját ezen betegségeknek állami életünkben? Megdöbben a hazafisziv ezek konstataálására.

Meg kell tenni tehát mindent a középosztály megmentésére és a kivándorlás csökkentésére.

Ha a telepítést elsősorban a kivándorolni készülnök telepítésével oldjuk meg, úgy a kivándorlás csökkenteni fog.

Telepíteni elsősorban oláhvidéken kell, mert innen fenyeget a legnagyobb veszély. Ezen faj sokkal alacsonyabb kulturájú, mint a magyar és így egy állam életében nemzetgazdasági szempontból is kevesebb a létjogosultsága. Hiszen a középbirtokosok oláhvidéken ezen faj tunyasága miatt nem tudnak boldogulni.

Hogy az oláhság hovatovább mily hódítást tesz, azt tudjuk gróf Bethlen István és Tokay László adataiból, hogy 70 millió korona értékű magyar birtok esett oláhkézre. Hozzájárul és növeli a veszélyt anyagi erősödésük 1909-ben 200 pénzügyintézetükben a betétek összege 74 millió korona volt.

Ezzel szemben Magyarországon 2200 hitel-szövetkezet működik az országos központi hitel-szövetkezet kötelékében és ezek összesen csak 64 millió korona betét felett rendelkeznek.

Ez az összehasonlítás is érdemes a megszívlelésre, mert ebből látjuk, hogy a nemzetiségekkel szemben háttérbe szorulunk. Az oláhság boldogulását azonban nem szorgalma és munkás-volta okozza, hanem intelligenciájának összetartása, céltudatos földbirtokpolitikájuk, népének vezethetősége, igénytelensége és szaporasága.

Ezen tulajdonságok okozzák, hogy a szorgalmasabb magyar és százzal szemben lépésről lépésre hódít.

Ideje volna már, hogy a magyar társadalom megmozduljon és a panaszkodás és adatgyűjtés helyett egy tényeket produkáló intézményt hozzon létre, mintegy az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület működésének sikeres kiegészítésére, u. i., míg ezen kultúregyesület, a magyar kulturát terjeszti, egy másik hatalmas egyesületnek vagy szövetségnek meg a magyar földet kellene szaporítani oly módon, hogy nemzetiségi vidékeken az eladó földbirtokokat összevásárolja

és azon magyar telepes községeket és középbirtokokat létesítsen. Míg 1848 óta az ország legtöbb vidéke fejlődött, a székely községek jórésben visszamaradtak. Ennek következménye lett a kivándorlás Romániába, a hol a román ipart a székely magyarok teremtették meg. Így vesztette el Magyarország egyik ipari piacát s idők folytán fél millió székelyét.

Tudomásom van ugyan a Dózsa kolozs megyei alispán által ujabban Lukács és gróf Serényi miniszterekhez vezetett deputációról és hogy a miniszterek ígérték is a telepítési törvény létesítését, de arról is van tudomásom, hogy a küldöttségnek adott válaszukban is az Altruista Bankra utaltak. Másfelől Darányi miniszter, a kinek a telepítési törvény megalkotása kedvező eszméje volt, nem tudta azt létrehozni; valószínűleg osztrák részről tett ellenvetések miatt. Kimondhatom tehát, hogy a telepítések és parcellázások ügyében egyelőre a kormányra nem számíthatunk, legalább is nem oly mértékben, mint ezt nemzeti államunk kiépítése megkíváná.

Végül, ha az állam fog is hozzá a telepítésekhez, még akkor is szükség van a társadalom működésére e téren is, most, a mikor a szláv faj egyesülése szemünk láttára alakul ki, mi magyarok, ha nem tartjuk ébren a faji sovinizmust, ha nem igyekszünk rohamlépésben Magyarországot a nemzetiségektől visszafoglalni, akkor nagyon lehetséges, hogy a jövő évszázad Erdélyben már a román fajt ismeri el urául.

En azt hiszem, hogy ez az ügy fel van most annyira bolygatva, hogy a magyar nemzetnél is érdeklődést keltett és most alkalmas volna az időpont arra, hogy egy országos telepítési és parcellázó egyesületet vagy szövetséget Kolozsvár vagy Budapest székhellyel meglehetne alakítani.

Ha hazánk főurai, főpapjai, a vármegyék és városok, vagyonosabb egyének, mint alapítótárogok, belépnének, ha a magyar pénzügyintézetek a tisztajövedelem 5%-át e célra évenként ideadnák; gyűjtések által pedig sikerülne 100.000 tagot összehozni, ha minden község rendes vagy pártoló tagul beléptetnék, ha a vármegyék pótdót szavaznak meg és az egész országban megindított taggyűjtések és évi adománygyűjtések kellő eréllyel folynának, úgy több milliót lehetne összehozni, a melyen földbirtokok vásároltának a nemzetiségi vidékeken és telepítési cé-

▼▼▼▼▼ TÁRCZA. ▼▼▼▼▼

A föld és a gazdasági szakismeret.

Irta: Végh Kálmán Mátyás.

A mit meg nem akarunk érteni magunktól, apránként megérteni kényszeríti felfelé a kivándorlás, lefelé a kenyérhiány, de legkivált a föld hiánya. Az alsó néposztályok között egyre sürűbb a panasz a föld hiánya miatt és ha valaki tőkére tett szert, főtörekvése földet szerezni, mert a tőkét a magyar haza lakossága még mindig nem tekinti vagyonnak, ellentétben a kereskedősztály felfogásával, mely meg a földet nem keresi, jól tudván, hogy a törke ügyes, okos és körültekintő ember kezében csak oly biztos megélhetési eszköz, mint a föld, sőt tultengő merkantil irányunk mellett még biztosabb és a vagyonosodásnak még az iparnál is kedvezőbb alapja.

A földéhség okozta azután a kultúrta-lajok árának oly emelkedését, mely azok rentabilitásának határait jóval, ne mondjam sokszorososan felülhaladja. Vannak vidékek a feketeföldü Alföldön, hol egy hold föld ára 1600—3000 koronáig is felszökik, holott tiszta hozama tíz évi átlagban nehezen fogná az évi 150 korona átlagot elérni, sőt jó, ha az 50-et megüti.

Mi ennek az abnormitásnak a gyökere? Mindenek előtt egy minden tiszteletreméltó érzés, a *hazaszeretet*, mely a költő arany díjjal (Pozsony) kitüntetett remek lyrája szerint, Amerika dollártermő földjéről is így sóhajt hazája felé:

Tul az Óceánon, a tiszai tájon
Most reszket a barmat a buzakálás on,
Kék buzavirágon. *Lampért Géza.*

E gondolattal bizonyára ott reszket egy könny is a pilláján az elvesztett őstalajért, egy fohász a lelkében visszaszerezhetőségért. Másik természetes oka a föld szeretének a remélhető *biztosabb létalap*, mert ha nem többet, egy hold föld képes megteremni annyit, hogy belőle a 4—5 tagu család az éhínséggel szemben minden körülmény között fedezve van. *Tekintélyt is ad* a föld bírása, minden czimkórság daczará is elvitázhatatlan lévén, hogy a föld birtokosai a legszabadabb polgárai a hazának még adósság esetén is. De meg az ember *átörökölt hajlama* is a földhöz vonzza a lelket, mert a kelő vetés, virágzó rét, érett kalász iránti vonzalom, ki tudja hány ezer éves átörökítés alapján, éppen olyan tulajdonsága a léleknek, mint többi képességeink és hajlamaink.

Szóval a föld becses, legbecsesebb minden vagyonnál és már a biblia is, 2000 évvel a Megváltó születése előtt legelőért czivodó pásztorokat emlit Abraham és Lót korában; mi több, az összülnök közvetlen ivadékaik között Fáleg, nem messze Káin és Ábel korától, felméri a földet.

És mégis mily szatirája a sorsnak, hogy a szaktudomány nagy átlagban nem kevesebb, mint 100 százalékos elmaradást regisztrál — nagy igazán! — évről-évre az oekonomia terén, sőt egyes szakok e számot meg is kétszerezhetik; sőt nagyobb számban is beszélhetünk. Hogy többet ne emlitsek, csak a legelő és rét kérdését emlitem.

Mindennek pedig egyetlen oka van, a szak-képzettség hiánya és az elemi szakismeretek nélkülözése. A törpe és kisbirtokok (1—100 holdig) képezik hazánk kultúrta-laj mennyiségének a zömét. Mily kezekben van ez, csak ugy kupé ablakból kitekintve is elszomorító képet alkothat magának felőle a szakértő. Nemrég szaladtam végig a Garam alsó folyásának szinmagyar lakta termékeny lapályát; alig egy község határában láttam olyan szántást — pedig végig-hosszant kint volt minden eke — melyre azt lehetett mondani: na, ez végre jól van. Láttam Fejérmegye őshagyományoktól szentelt, gyönyörű földjeit jobbadán hanyagul munkálva, puderként hengerrel elsimitva a rossz szántásokat, mely alól már kikandikált a tarlószántás elmulasztásának eredménye, a vigan zöldelő gyom, pompás virágában álló vad mustár. Láttam össze-visszakeresztetett, egyedül vidéki vásárok és fogyasztás számára termelő, jellegtelen, tejtelen marhacsordáinkat, mely alföldi pásztorok nyelvén szólván egész idejét azzal tölti a legelőn, hogy az orrát odadörgöli a rég lerágott fatörzshöz még a mostani ducsapadék mellett is. Szegény kisgazda, de nagy reménységgel fizette 30—50%-el magasabban valamikor annak a »vajzer« (svajcer) tehénnek az árát, melyhez klímát, legelőt, heretakarmányt egyuttal nem vehetett és azóta létesíteni elmulasztott, mert erre senki meg nem tanította. Latifundiumaink bérlők kezén soványóznak, mert ezek ugyan, mint a szalonok demimondjai, megtartják az okszerű gazdálkodás külmezát; de vigan, minden ellenőrzés nélkül — egyenesen, bár nyersen szólván — rablogazdálkodást

Hizott sertéseket,
levégásra való hussertéseket a bécsi
vásáron legelőnyösebben értékesít

SCHLEIFFELDER ÉS TÁRSUI
WIEN, ST.-MARX.

A szállítás és eladás modozatai felől díjmentesen megbizható és gyors tevilagosításai szolgat. Magyar levelezés

lokra használtatnának fel. E czélból elsősorban Fiumében és Triesztben kellene a kivándorlókat visszatérésre bírni, itt ügyes ügynököket tartani és csak azután fordulni a nagy magyar alföldi városok és falvak népszaporulatához.

Meg vagyok győződve, hogy a kivándorló magyar földművesek 50%-a visszakecsegtethető volna, ha azt hallja, hogy itt hazájában is kedvező feltételek mellett földhöz juthat.

Ha tehát egy ilyen telepítési szövetkezetet sikerül létrehozni, a miben nem kételkedem, mert a magyar őserő, olyan téren, a hol mesterségesen és erőszakkal vissza nem fojtatik, rövid ideig impozánsan szokott megnyilvánulni, akkor hiszem, hogy magyar fajunk megerősödését sikerül elérni, annyival inkább mert a telepítésekbe befektetett tőke lassankint visszafordul és az újabb és újabb nemzeti adományokkal évről-évre erősödik, úgy hogy 10 év alatt több millióra szaporodik, a melynek felhasználásával a földet olcsón lehet a telepéseknek juttatni.

Végre aztán majd csak jön egy jobb idő is, a midőn a kormány veszi át és oldja meg sikerrel az ügyet. De addig is gátat vetünk a nemzetiség ellenőrizhetetlen terjeszkedésének. vagy legalább is megnehezítjük azt, ezen életbevágó nemzeti eszmét pedig folyton ébren tartjuk.

A buza cséplésénél is történnek hibák.

Irta: Fehér Zoltán.

Már multkori cikkemben a buza aratásának idejéről szólva, megemlítettem, miszerint ezen kenyérgabonánk szemeinek a keresztekben s az asztagban után kell érni, hogy a tökéletes beérés bekövetkezzék, csak ha ez tényleg létrejött, szabadna csépelni, addig nem. Még pedig azért nem tanácsos addig a cséplőgép dobjára adni a szalmás buzát, mert a még nem tökéletesen megkeményedett szemek jobban tapadnak a polyvához, mely szinte nem teljesen száraz s ennek folytán nehezebben cséplhető az ilyen, nem tökéletesen utánérett buza. Tehát több fűtőanyag kell a kicsépléshez s a gép is erősebben lévén igénybevéve, többbe is kerül a cséplés, lassabban is megy és végül mégis szalmában, illetve kalászban marad valami a szemekből; tehát nem tökéletes a cséplési mivelet. Másrészt pedig a tulerős dobkosár összehúzása folytán igen sok, még nem egészen kemény szem össze-

nyomatik, megrepedezik, össze lesz lapitva vagy kettétörve; ezen zuzódások miatt a buzamag igen nagy százalékának csiraképesége megy tönkre s vetőmag gyanánt ily buza alig használható, mert egyrészt mégegyszer annyit kell belőle, hogy kellő sűrűségű vetést állithassunk elő, másrészt az ily gyengébb minőségű szemekből csak igen középszerű termést várhatunk. De azt se méltóztassék figyelmen kívül hagyni, hogy a csávázásnál (pácázás) a repedezett, összenyomott szemeknek belsejébe is behat a kékkő vagy formalin oldat és a csirát is előlheti, miért is ily buzának elvetése előtt okvetlenül csiráztatási próbát kell végezni, nehogy a szántóföldön érjen a kikelni nem tudó vetés miatt érzékeny csálódás. Hogy pedig a még puha, tapadó, szétmáló ragadó szemekből mennyi ragad rá cséplés közben a szalmára, polyvára, mennyi lesz ugy szétmorzsolva, hogy aztán a cséplőgép szelelő rostája kifújja a por közé, azt el lehet képzelni, mert ezuton a veszteség mindenesetre kitesz 1—2 százalékot, de gyakran 10%-ra is rughat. Végül az a szem, mi a zsákokba folyik és eladásra kerül, felsorolt hibái, világos színe, puhasága és csekély fajsúlya miatt bizony gyenge árut képez, melyet csak a rendes piaci áron alul lehet értékesíteni. Egész országban ezen az uton is jó egyptár millió a veszteség.

Mindezeket fontoljuk meg s ne sietessük tulságosan aratás után a cséplést, várjuk be, hogy legalább 10 napig kint a tárlakos kepében (keresztekben) kiszáradjon a szalmás buza s csak tökéletesen száraz állapotban takarítsuk azt be, rakjuk kazalba (asztagba) s ott is még 1—2 hétig álljon buzánk, hogy az utóérés és aczélosodás teljesen befejeződjék. Legfeljebb ha szorul a kapcza s sürgősen kell a buza cselédszoldra vagy házi szükségletre, annyit csépeljünk, a mennyi e czélok kielégítésére kell, a többivel pedig várjunk. Inkább ha éppen cséplőnk kell, csépeljünk addig repcét, rozsot vagy árpát s mire ezekkel végeztünk, már a buzát is fog lehetni...

Nagy barátja vagyok annak, hogy már a betakarodás (hordás) alatt is bugjon a cséplőgép, tehát ne csak a kész asztagokból verjük ki a szemet, hanem közvetlen a szekerekről is csépeltesünk, de ezt leginkább indokoltnak látom oly gabonánál, mint a sörárpa, melyet mielőbb a magtárba hozni a gazdának egyik legfőbb törekvése legyen, nehogy eső érje s megsárguljon.

Lehet a repcét is közvetlen a földről csépelni, mert ha néhány barna szem is akadna közbe, vékonyan elterítve, az akkor még üres magtárban s gondosan lapátolva, megkapja a szép fekete színt néhány nap multán. Továbbá a rozs, mely rendesen csak zsoldra, házi használatra és vetőre termeltetik, nem oly kényes s legelőször beérő gabonam, tehát ezt is előbb lehet elcsépelni, mint a buzát, annyival is inkább, mert ezt az üszög sem bántja, tehát csávázni sem kell, ennél fogva még ha néhány repedezett szem kerül is a vetőmag közé, az is kikel, ha máskülönben érett s egészséges s legfeljebb a teljesen szétnyomott szemek helyett kell 1—2%-kal többet vetni, mint az egészen hibátlan rozsból.

Nem kicsinylendő hiba a cséplésnél az is, ha tulságosan erőltetjük, sürgetjük a munkát s minél többet akarunk egy nap alatt elvégezni, de ezt nem azon uton óhajtjuk elérni, hogy hajnalban minél korábban állítjuk neki a gépet s munkáinkat, hanem azzal, miszerint az etetővel folyton-folyvást tömetjük a dobot, úgy hogy nagyon tökéletlenül verhetik csak ki a szemet a verőléczek, bármily élesek legyenek is azok. Az etető ilyenkor nem „hegyezi» a kévét, nem törekszik arra, hogy lehetőleg függélyesen kalászával lefelé fordítva kerüljön a buza a dob és dobkosár közé, hogy a verőléczekhez 90°-os (derék) szögben legyen a szalmásgabona, hanem csak azon van, hogy bármiféle szög alatt minél többet tömhessen a gépbe. Ilyenkor a ferdén bejutott kalászok közül is nem egyben bizony benne marad egy-két szem, de azokban, melyek a verőléczekkel párhuzamosan kerülnek a dobba, bizony több marad, mint kiverődik, különösen, ha csomósan, egy egész vagy fél kévét elkap a dob, mert ilyenkor az a réteg, mely közvetlen a kósárhoz vagy a verőléczekhez kerül, ki lesz ugyan csépelve, de már a közbeeső rétegekben bizony bent marad a szem legnagyobb része, eltekintve attól, hogy a folytonosan nagy tömegben kikerülő szalmát a rázókészülékek nem bírják elég jól kirázni s így a szalma között is marad kicsépelte buzaszem is. Négy-öt métermázsza napi veszteség ez uton éppen nem tartozik a ritkaságok közé, de tudok esetet, midőn 40 q volt az. Nagyon erőltették a cséplést, el akarták végezni szombat estélig, hogy a következő hétre ne maradjon semmi, az etetők tömték a dobot, a menyire birták, az »iródiák» még biztatta is őket s

üznek és nincs bíró, nincs fiskális, nincs szakértő, ki őket le tudná leplezni; csak a végeredmény tanúsítja tatárjárásukat. Fájdalmas valóság ugyancsak a latifundiumoknál a szakképzett gazdatisztek iránti bizalmatlanság, kiknek fizetésébe sub rosa a szabad lopás elve is még mindig belegondoltatik; nagyobb a bizalom a bérlőben; holott minden esetben beigazolódnék a régi közmondás, hogy: »Maga kárán tanul a magyar.« Ennek a balvélemények is a szakértelem hiánya az alapja, mert míg a többi fakultások zsufolva vannak hallgatókkal és évről-évre szaporítják a szellemi proletáriátust, gazdasági akadémiáink tantermei megdöbbenően üresek; különösen hiányzik rólok öcsaládaink sarjdedéka, vagy ha oda kerül is, luddá téteti magát a kávéházi élet szakalakjai által; abszencia címén kitöröltetnek a hallgatók lajstromából, vagy ha ezért nem is, nem vizsgáznak, vagy ha rendkívüli hallgatók is, nem hallgatnak, nem jegyeznek, nem tanulnak semmit. Milyen főinspektora lesz azután ezen szakképzetlen ifjuság egykor atyai örökségének, elképzelhető.

Sok ezer panaszt hallunk a földmívelési kor-

mány rengeteg mulasztásairól: a budget szükségességéről. Jó, legyen úgy! De az is bizonyos, hogy nem itt a főbibi, mert a ki látni akar, láthatja, hogy felülől — nem mintha többet is nem lehetne tenni — nagyon is sok történik; hanem a főbaj, a min a kormányok még a Jupiteren sem segíthetnek, a szakképzettség hiánya végig az egész vonalon; még pedig nem azért, mintha ezt nem lehetne megszerelni. Soha nagyobbat nem vét a birtokos atya fia jövője ellen, mint mikor fiát legalább a legszükségesebb gazdasági ismeretek, mai tantervünk szerint a gyakorlati gazdaságból növénytermelésből, állattenyésztésből le nem vizsgáztatja a gazdasági akadémiákon; hiszen talán mégis csak ebből élünk és nem a jól-rosszul, tankönyvből, ujságból, társaságban elsajátított, hézagos jogismeretekből, melyek egyedüli gyakorlati haszna néhány speech-ben merül ki.

Ezernyi szocziális panaszt szüntetne meg az is, ha a törpe birtokosok jól tudnák értékesíteni földjeiket. Rég elfelejtett, pedig örök igaz, atyáinktól örökölt gazdaközmondás, a mit minden elemi, minden polgári, minden középiskolá-

ban, hogy ne mondjam minden tanteremben ki kellene írni és legalább egy félévi kurzuson át, ha alaposan nem is, de érthetően megmagyarázni a következő:

Kéveset markolj, de azt jól megszorítsd!
Ne a földet, de a munkát szaporítsd!

Agrikulturállamban nem is képzelhető tanterem a kenyér-, husadógazdálkodás megismerése nélkül és gyakorlótér nélkül.

A népesedés szaporodása nem fogja megszüntetni ezeni gyár mellett sem a földhöz való ragaszkodást; de a föld használata, értékesítése kőorkorbeli oekonom ismeretekkel megelégedés-, jólét-, hit- és jámborsághoz vezet, mire kivált az Európa északnyugati szélén elterülő országok szolgáltatják a példát, különösen Dánia, Hollandia, mely utóbbiban nagy birtok alig van, de 1—2 holdas bérlet után is jólét virul mindenfelé. Hát China, mely tutajok hátán is termel és tenyészt!

Nem hiszem, hogy tévednék, ha azt állítom, hogy hazánk boldogulásának legfőbb tényezője a gazdasági szakismeretek elterjesztése, sürgetése, még pedig minden vonalon, hogy a föld teremjen, termeljen és mégse merüljön ki.

CASE 40 HP. szántótraktor

nem gyorsjáratu automobil-motorral, hanem lassujáratu, tehát tartós fekvő motorral bir. Ennél fogva

olcsó motorbenzint és olcsó motorolajat

használ. A galántai bemutató legolcsóbb üzemű és legolcsóbb áru motorja volt.

Vezérképviselő: HAHN ARTHUR és TÁRSAI, BUDAPEST, VIII., Üllői-ut 52/G.

nem nézett utána, hogy a szalmában mennyi szem marad, hogy milyen sok kalász megy ki teljesen sértetlenül a kazalba, arra sem figyelt, miszerint a polyvába, törekbe is rengeteg szem hullott, mert a rosták nem győzték a tisztítást, teletömődtek s ott hullott ki a szem a hol utat talált. Végül a gépész is azon volt, hogy mielőbb befejeződjék a cséplés, mely a pusztán tartotta őt távol családjától, hát megeresztette a kosarat, azaz oly tágra (messze a dobtól) helyezte azt, hogy csak falja a gép a kéréket. Csépláltak is vagy 240 q-t egy ódon 8 lóerejű géppel egy nap alatt, de este hazakerült a hivatalosan elutazott, s még nem várt intéző, rájött a dologra, hétfőn újból elcsépleltette a már egyszer elgépelt szalmát s tisztán 40 q szemre tett szert. »Hamar munka, nem jó munka!« — mondja a paraszt közmondás. A tuleröltetés megboszulja magát. Hej pedig hány nagy gazdánál, uradalomban s bérleten folyik még ma is ilyen erőltetett cséplés, melylyel sok q szép buzaszem marad az alomnak szánt szalmában. Az egész magyar hazában bizony eppár milliót kitesz az a kár, mely e révén szenved a mezőgazdaság. Oly hibánk ez, mely a higgadt, nyugodt, számító németnél nem fordul elő soha, mert ez mindig megfontolva cselekszik és nála követésre talál az a bölcs tanács, hogy többet észszel, mint erővel.

Még az is hibául róható fel a cséplésnél, ha a légáramlat a géppel egy irányban van s mindennek daczára minden szelelőt teljesen kinyitva, egész erővel működtetjük, hogy csak szép tiszta legyen a mag s ne kelljen még egyszer rostáltatni, hogy kimenjen abból minden por, pizok, szemét. De ennek esetleg nagy ára lehet, mert erős szélben nemcsak a könnyű szemét, polyva stb. lesz kifújva, hanem az apróbb szemek is, a II. és III. osztály nagy része s ha ez nem is valami sok s nem is sokat érő, mégis naponta a veszteség kitehet 2—3 q-t, melynek értéke csak 10—12 koronával számítva, a kár 20-tól 36 koronáig váltakozik. Tessék azt venni, hogy a géphez csatolt külön szelelőrosta által okozott több költség alig 1—2 korona naponta, de még a magtári rostálás sem kerül 4—5 koronánál többre, akkor be méltóztatik látni, hogy a túl erős szeleléssel csak kárt vall a gazda. Hogy ezt elkerülje, gyakran nézzem utána, fogja fel lapátára a kijövő polyvát, töreket, hogy nincs-e közöttük buzaszem s ha akad, akkor orvosolja a bajt azzal, hogy a szelet részben elzárja s ez uton csökkenti erejét.

Már amugy is tulhosszúra nyult cikkem befejezése előtt csak azt akarom megemlíteni, hogy nagy hiba, midőn a dob és kosár közötti közt a lehető legkisebbre húzzák össze, ezen okoskodással, hogy így teljesen ki lesz a kalászból cséplve minden szem, nem marad a szalmában semmi, mert — mint dolgozatomban elején már említettem — a buzaszemek legnagyobb része megsérül, még ha tökéletesen érett, aczélos is, és az I. osztályu szem rovására, a II. és III. osztály fog mód felett felszaporodni. Inkább a rendes, szabályszerű, nem tulerős, de ügyes és gyors etetéssel törekedjünk tökéletes cséplést elérni, semmint a tulságos dobösszehúzással.

Az újabb cséplőgépek függetlenítik a gazdát az etetőktől, a mennyiben önetető készülékekkel vannak felszerelve s az igazán jó gépetető tökéletesebb munkát végez, mint az ember. A tisztító művek minden tekintetben megfelelnek a legszigorubb kívánalmaknak s a tüdőt és szemet rontó polyva és törek huzó s hordó napszámók keserves munkáját ma már a gép maga végzi szél erővel csöveken elvezetvén és lerakván a polyvát oda, a hová a gazda kívánja. A nálunk

még fájdalom nem igen elterjedt, de nyugaton már polgárjogot nyert s Amerikában teljesen meghonosodott ezen gépek bámulatos munkaképessége s tökéletes munkáját minden magyar ember kénytelen elismerni, csakis azt kifogásolják, hogy a szalmát ezen gépek nagyon is összetörrik s alig lehet a 30—40 cm. hosszú szalmából kazalt rakni. Pedig véleményem szerint ez nem nagy hiba, sőt az ilyen szalma mint alom eszményi jó dolog mert a trágyalevet jobban felszívja, jobban keveredik az ürülékkel s így jobb és több trágyára tehetünk szert. Ügyes kazalrakó ilyenből is tud kazalt építeni, de meg tessék szalmasajtóval ellátni a cséplőgépet, az majd szép koczákba sajtolja a kicséplott szalmát mit aztán pontosan ki lehet adni naponta az istállóba s mit szépen össze lehet rakni (akár a téglát) és tetejébe némi törmelék szalmát téve évekig eláll.

Bocsánatot ezen kis elkalandozásért, de hogy e hibát ne kövessék el még egyszer, zárom szerény soraimat.

A miveleti növények termelésének aránya egymáshoz.

Irta: Tóth Lajos.

II.

A növénytermelés másik ágát a kapás növények képezik. Termelésükre jellemző, hogy nagyobb üzemköltséget igényelnek, amellől jövedelmezőségük kockázatosabb, kedvező körülmények között azonban jóval több jövedelmet adnak, mint a gabonafélék. Ezek a körülmények adják magyarázatát annak, hogy a belterjes gazdaságokban igen jelentékeny szerepe van ezen, bár költséges, mind a mellett igen jövedelmező üzemágnak, ha egyébként a helyi viszonyok is megfelelőek. És méltán érdemelnek a kapások nagyobb mérvű felkerolását, mert általuk a földből több értékes javakat lehet kiaknázni, a nélkül, hogy a terület értéke csökkenne. Ennek lényege abban áll, hogy a kapások mélyebb művelést igényelnek, miáltal vastagabb termőrétegben fejlődnek s így több tápanyagot gyűjthetnek. Ily módon trágyaigényük is nagyobb ugyan, de a művelésükhöz szükséges trágyamennyiséget bőven meg is kapja a gazda részint mellékterményeiknek (répaszelet, szeszmoslák); részint magának a növénynek közvetlen feltakarmanyzása útján. Ez azonban természetesen csak úgy lehetséges, ha a többi üzemágak is czélszerűen szolgálhatják a kapások jövedelmező felhasználását, ilyenek pl. a hizlalás, tehenészet stb. A kapások igényeinek megfelelő tápdus és mélyen munkált földben a gabonafélék termésátlaga is jelentékenyen emelkedik, ebből következik a belterjes gazdaságok nagyobb átlagtermése gabonában. Hogy a kapásokban a beltartalmat képező értékegységet olcsóbban kaphatjuk s a mellett több értéket is veszünk ki a földből, mint a gabonafélékben, azt az alábbiakban igyekszem feltüntetni.

Mellözve a részletes becslést és előszámításokat, legyen elégséges a Hensch-féle előszámítás adataiból kiindulnom, mely szerint:

az őszi buza előállítási ára kat. holdanként 10 q termés mellett q ként 12.78 kor. Tartalmaz pedig az őszi buza q-ja kereken 70 kg. keményítőértéket s így 1 kg. keményítőérték előállítási ára $\frac{12.78}{70} = 18$ fillér.

A búzával szemben:

1 q takarmányrépa előállítási ára k. holdanként (250 q átlag k. h. termés mellett) 85 fillér. Tartalmaz átlag 6 kg. keményítőértéket s így 1 kg. keményítőérték előállítási ára $\frac{85}{6} = 14$ fillér.

1 kg. burgonya előállítási ára, 80 q k. holdankénti termés mellett 240 kor. Tartalmaz átlag 19 kg. keményítőértéket s így 1 kg. keményítőérték előállítási ára $\frac{240}{19} = 13$ »

Hasonló számítás szerint a tengeriben 1 kg. keményítőérték előállítási ára a termés nagysága és a művelési mód szerint 11—13 »

A gabonafélék előállítási ára Hensch szerint átlag mindegyik gabonanemnél a búzáéval azonos, illetve igen kevéssel olcsóbb s így végreményül megállapíthatjuk, hogy a keményítőérték kg.-kénti előállítási ára: Gabonaféléknél 16—18 fillér.

Kapásoknál (répa, burgonya, tengeri) 11—14 »

vagyis a kapásoknál a keményítőérték kg.-ját 2—5 fillérrel olcsóbban kapjuk a gabonafélékkel szemben. Hensch Árpád előszámításának megjelenése (1906) óta a termelési költségek emelkedtek ugyan, de ez az emelkedés a gabonaféléknél és kapásoknál egyaránt meg van s így a kapások és gabonafélék tápértékének termelési költségénél feltüntetett különbség most is elfogadható. A kat. holdanként termelhető keményítőérték össz mennyiségét az alábbi sorozat tünteti fel.

I. Gabonaféléknél:

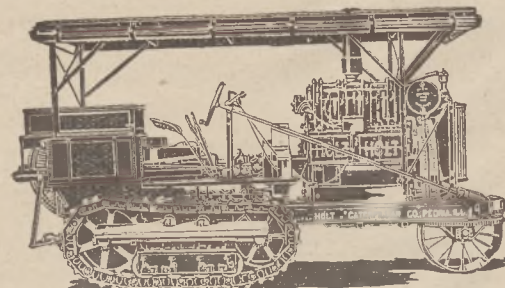
	Keményítőérték
Buza 10 q termés, á q 71.3 kg. keményítőérték mellett	713 kg.
Rozs 10 q termés, á q 71.3 kg. keményítőérték mellett	713 »
Árpa 10 q termés, á q 67.9 kg. keményítőérték mellett	679 »
Zab 12 q termés, á q 59.7 kg. keményítőérték mellett	716 »

II. Kapásoknál:

Takarmányrépa, középnagy, 250 q termés, á q 6.3 kg. keményítőérték mellett	1575 »
Burgonya 80 q termés, á q 19 kg. keményítőérték mellett	1520 »
Tengeri 15 q termés, á q 81.5 kg. keményítőérték mellett	1222 »

Ezen számadatok világosan mutatják, hogy a kapásnövények nem csak olcsóbb keményítőértéket adnak, hanem azt egyszersmind nagy mennyiségben is adják, hiszen éppen ezen alapszik előállításuknak olcsósága. Ha már most az üzemviszonyok lehetővé teszik, hogy bizonyos célra, pl. takarmányozásra, hizlalásra vagy kivételes esetben szeszgyártásra teljesen mindegy, hogy szemes- vagy gyök- és gumó-terményt használunk e, helvesen jár el a gazda. ha a növénytermelést oly irányba szervezi, hogy a drágább és holdanként kevesebb keményítőértékben termelhető szemes gabonát kisebb területen termeli a gazdaságosabban termelhető kapások javára. Ismétlem azonban csak az esetben, ha az üzemviszonyok és a talaj lehetővé teszik, vagyis a gazdának a megfelelő talaj mellett rendelke-

A CATERPILLAR a legmegbízhatóbb, leggazdaságosabb üzemű egyetlen traktor, mely tartós esőzés után, mélyen felázott talajon vagy laza futóhomokon, sőt lápföldeken, hol kerekes traktor még csak megmozdulni sem tud, sőt öbör vagy lófogát is csak sok bajjal vergődik át, fennakadás nélkül dolgozik. **A CATERPILLAR** egyaránt beválik szántásnál, tárcsásboronák, aratógépek vagy más munkaeszközök vontatásánál és fuvarozásnál. * * * * *

HOLT CATERPILLAR COMPANY VEZÉRKÉPVISELETE, Budapest, V., Hold-utcza 15.

BURGONYÁT

étkezési, úgy gyári célnak megfelelőt (rózsát, fehéret, sárgát) mindenkor a legmagasabb napi áron megvételre keres

„AGRICOLA“

TERMÉNYKIVITELI CZÉG
BUDAPEST, VI., SZARKA-U. 2.
Telefon: 136-02.

Zöldségeket: sárgarépat, petrezselymet, zellert, úgy foghagymát és vereshagymát is megveszünk a rendes napi rakon, legyen az bármily nagy vagy kisebb mennyiségű is.

zésére áll a kellő nagyságu tőke a szükséges állatlállomány és felszerelések beszerzésére. Ezek hiányában az igyekezet meddő marad és inkább számíthatunk veszteségre, mint haszonra.

Harmadik helyen ismertetjük a takarmányféléket, melyeket épp úgy, mint rendszerint a kapásnövényeket, nem közvetlenül, hanem közvetve és pedig feltakarmányozva értékesítünk. Tekintettel erre, termelésük aránya a meglévő rétek és legelők mellett az állatlétszám nagyságától és az állattartás módjától függ. Termelésük egyszerűbb és biztosabb még a gabonaféléknél is, a talajt nem zsarolják ki, gyomot nem nevelnek s így az utánuk következő növénynek jó előveteményül szolgálnak.

Mint hogy a szálak takarmányfélék termelése az állattenyésztést szolgálja, ebből már most nem következik, hogy esetleg egyes, igen értékes takarmány termelésére alkalmas helyen ne foglalkozzunk termelésükkel nagyobb mértékben olyképpen, hogy az így megváltozott, illetve megnagyobbodott takarmányterméshez mérten az állatlétszámot is növeljük. Ezt azonban természetesen csak számítás döntheti el még akkor is, ha kedvező talajjal rendelkezünk.

A termések nagysága az egyes növényfajok és a termőhely szerint széles határok között mozog s így a bennük lévő tápegységek előállítására is fölötte különböző lehet. Általában minél jobb talajon, minél értékesebb takarmányféléket termelünk, annál olcsóbb lesz a termelésük. A tápanyag értékegységének előállításai ára közepes termés mellett Hensch Árpád előszámításai alapján a következő lehet a főbb takarmányfélékben:

Luczerna előállítási ára
40 q k. holdankénti termés mellett q-ként 2:1 kor. 22 kg. keményítőértéktartalom mellett, 1 kg. keményítőérték előállítási ára $\frac{21}{22} = 10$ fillér

Vörösherezszéna előállítási ára
25 q k. holdankénti termés mellett q-ként 3:4 kor 31 kg. keményítőértéktartalom mellett 1 kg. keményítőérték előállítási ára $\frac{3:4}{31} = 11$ »

Zabosbükkönyszéna előállítási ára
25 q k. holdankénti termés mellett q-ként 4:2 kor. 28 kg. keményítőértéktartalom mellett 1 kg. keményítőérték előállítási ára $\frac{4:2}{28} = 15$ »

Zöld csalamádé előállítási ára
250 q termés mellett q-ként 58 fill., 9 kg. keményítőértéktartalom mellett, 1 kg. keményítőérték előállítási ára $\frac{58}{9} = 7$ »

Ezen adatok mutatják, hogy a takarmányfélékben a tápérték egységét igen különböző áron kapjuk; legolcsóbban a zöld csalamádében és legdrágábban a zabosbükkönnyben. Átlag véve pedig azt látjuk, hogy még a kapásnövényeknél is olcsóbban kapjuk bennük a tápanyagot, ezt azonban csak lehetőleg nagy termések mellett érhetjük el.

A holdankénti keményítőérték összmennyisége a fenti takarmányféléknél hasonló termés és keményítőértéktartalom mellett a következő:

	Keményítőérték
Luczernaszéna	880 kg.
Vörösherezszéna	775 »
Zabosbükkönyszéna	700 »
Zöld csalamádé	2250 »

Ezen számadatokat az előállítási ár számadataival egybevetve látjuk, hogy az előállítási ár annál a takarmányféléknél a legnagyobb, melynek legkisebb a termése. A legolcsóbb takarmányt a nagyföldes csalamádé adja.

Az olcsó termelés mellett a takarmányfélék jelentősége főleg abban nyilvánul, hogy nagyobb arányban eszközölt termelésük nem kíván költséges üzemi befektetést és külterjes viszonyok között módot nyújt az áttéréshez a belterjes üzemmódra, illetve kiindulásul elsősorban csakis a takarmányfélék nagyobb mérvű felkarolása szolgál és csak akkor térhetünk át a nagyobb tőkebefektetést, a nagyobb tápanyagtartalmat és így sok trágyát igénylő kapásnövényekre, ha a takarmánytermés fokozásával az állatlétszámot növeljük, miáltal nagyobb mennyiségű istállótrágyához is jutunk. A talaj termőerejének fokozásában főleg a hereféle takarmánynövények vannak segítségünkre, mert ezek nitrogéngyűjtők s ezen képességükkel kapcsolatban a káli-foszfat műtrágyákat igen jól értékesítik. Ilyen módon fokozatosan haladva, talajunk termőereje növekedni fog s ezáltal a nagyobb jövedelmet nyújtó kapásnövények termelése is lehetővé válik.

Az átmenet lassabb vagy gyorsabb voltát a gazdaság üzemeltője szabja meg. Kisebb üzemtőke lassabb haladást engedhet a belterjesség felé, a mely mód azonban biztosabb. A gyorsabb átmenet nagyobb tőkét tesz szükségessé és kockázatosabb. A kiindulás a vetésforgó változtatásából történik, olyformán, hogy egyik növény kihagyásával, illetve kisebb területre szorításával beillesztünk egy újabb takarmány-, illetve kapásnövényt, vigyázva arra, hogy ezen beillesztés által a forgó többi növényeinek kedvező helye biztosítva legyen. Példaképpen álljon előttünk egy ötszakaszos forgó, melyen a takarmánytermelést akarjuk növelni:

Év	I. szakasz	II. sz.	III. sz.	IV. sz.	V. sz.
1913.	1. Kapás #	2. Árpa.lóherrel	3. Lóhere kasszáló	4. Őszi buza.	5. Z. b.
1914.	2. Árpa.lóherrel Zab	3. Lóhere 150 kg. szuperfoszfát	4. Lóhere 30 kg. chilisábrton	5. Őszi buza 150 kg. szuperfoszfát	1. Kapás #

A zab az árpával egy szakaszra vethető, mert a lóherének eléggé megfelelő előveteménye s tekintve, hogy a zabot a kapás után vetjük, ezáltal egyuttal a belterjesebb üzemmódnak megfelelő helyre juttatjuk s aszerint, a mint a lóhere fejlődésének jobban vagy kevésbé akarnak kedvezni, lekasználhatjuk bugahányáskor vagy érés idején. A lóherének meghagyása két éven át, csak jó talajviszonyok között lehetséges s már a második évben szükséges némi chilisábrtonot is adni fejtrágyának és rendszerint

csak egy kaszálást kaphatunk. Ezt a második évi termést, körülményeink szerint, magának is meghagyhatjuk s ezáltal jövedelmünk nagyobb lesz. A talaj termőerejének fokozására a műtrágyákat is igénybe vesszük a jövedelmezőség mérvéig.

Más esetben pl. egy hatszakaszos forgót a kapások növelésével a következőképpen módosíthatunk:

Év	I. sz.	II. sz.	III. sz.	IV. sz.	V. sz.	VI. sz.
1913.	1. Zabos bükkönyszéna #	2. Őszi buza	3. Kapás +	4. Árpa.lóherrel	5. Lóhere kasszáló	6. Őszi buza
1914.	2. Őszi buza	3. Kapás #	4. Árpa.lóherrel	5. Lóhere kasszáló	6. Őszi buza 150 kg. szuperfoszfát	1. Kapás Takarmány +

Az őszi buza előveteménye azonban csak korán lekerülő kapás lehet, hogy a talajt a buza alá idejében elő lehessen készíteni. Takarmánynövényül buza előtt az őszi keverék, biborhere, zabosbükkönny vagy csalamádé egyaránt megfelelnek.

A növénytermelés belterjesebbé szervezésénél általában nem szabad megelégednünk a helyes arányról és arról, hogy minden növényt csakis a neki leginkább megfelelő talajon termeljük. A különböző növénycsoportok aránya egymáshoz a belterjesség és czelszerűség mérve szerint a következő lehet:

gabonafélék	40—60%
kapások	20—30%
szálastakarmányok	20—40%

A talajra vonatkozólag tudnunk kell, hogy pl. a cukorrépa termelése inkább a humózus vályogtalajon jövedelmező, míg a homoktalaj a burgonyatermelésre utal bennünket.

Fejlesztéseink eredményeit összefoglalva, arra az eredményre jutunk, hogy a magasabb földárak s így a területnek lehetőleg minél jobb kihasználása a növénytermelés szervezésénél előtérbe állítja a kapásokat és a szálastakarmányféléket, mert ezek útján érhetjük el a lehető legnagyobb terméseket s legtöbb értéket a földből ezekben vehetünk ki. Ez azonban nagyobb üzemtőkét tesz szükségessé s már most a gazdának, a ki esetleg fölös készpénzét jövedelmezően elhelyezni akarja, főtőrekvése ne anynyira a termőterület növelése legyen, hanem inkább a meglévő terület okszerűbb, produktívabb kihasználása belterjesebb üzemmód által, mert így egyrészt tőkéjének sokkal nagyobb kamatját kaphatja, másrészt a belterjesebb gazdálkodás úgy egyénileg, mint közgazdaságilag a vagyonsodás az általános jólét emelését biztosítja.

A Vilmos-körte.

Irta: Balogh Bálint.

Nem akarom újból fölfedezni ezt a kiváló körtefajt, hisz régesrégén tért hódított az már a gyümölcsös kertjeinkben, csupán a figyelmet kívánom egy kicsit ráterelni. A kik ismerik azoknak emlékeztetükbe hozni s a kik nem is,

SVÁJCZI TENYÉSZÁLLAT KIVITELI TÁRSASÁG

Sürgőnyczim:
REPRODUCTOR
BUDAPEST.

VAS LAJOS ÉS BLOCH CHARLES

Telefon:
József 33-36.

BUDAPEST-COSSONAY (SVÁJCZ)

Központi iroda: BUDAPEST, IX., Boráros-tér 2. sz. a. Kiviteli telepek: COSSONAY és ROUGEMONT.

Lefejő gazdaságok

szükségletének beszerzésére rendkívül alkalom!

Részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Mindenemü tenyész- és haszonállat állandó behozatala. Legelsőrendü referenciák!

merik, azokkal megismertetni, hisz annyi új és újabb gyümölcsfajta van ma már, hogy miattuk bizony a régi jó öreg fajtákról meg is feledkezünk.

Különösen a nyári körtéknél annyi silány minőség kerül a piacra, hogy éppen tekintettel erre érdemes a régebbi kiválóbb gyümölcsöket megbecsülni, mert általuk esetleg jelentékenyen jobb árakat érhetünk el.

Ilyen a Vilmos-körte is, (97. ábra), mely a nyári körték között igazán az első helyet foglalja el s egyike a leghálásabb gyümölcsfáknak, mert igen korán termőre indul s állandóan és rendkívül bőven terem. Vadkörtére nemesítve, vigan nő s hamarosan terebélyes fává lesz, törpe fának nevelve (birsén) azonban gyengébb marad, a mit annak kell tulajdonítani, hogy már 2 éves korában (96 ik ábra) elkezdi teremni s a bő gyümölcstermés miatt a fa gyengébb növési marad. Éppen e miatt a trágyázást nagyon meghalálja.

Gyümölcse augusztusban érik. Rendesen szép körtealaku, néha halvány rózsaszínnel belehelve s az u. n. közép nagyságnál valamivel nagyobbra nő. Kitünő lédus, zamatos, illatos s e mellett igen tetszetős külsejű gyümölcsöt terem, apró pontocskákkal a kehely felé néha rozsdaszerű bevonattal. A piacra kerülő gyümölcsöt nem szabad a fán teljesen megérni hagyni, hanem valamivel előbb le kell szedni, mert hamar túlérett lesz. Tapasztalatom szerint ezzel a gyümölcs illatának, jó ízének mit sem ártunk.

A fája a fagyok iránt *nem kényes*, állandóan és bőven terem s a termését rendszerint meg is érleli s nem tartozik az u. n. potyogós fajták közé. Fája csaknem mindenütt jól érzi magát, mégis a tápdusabb földeket szereti a legjobban.

Tekintettel arra, hogy ugy a háztartás számára, mint piacra kiváló fajta, megérdemli, hogy nagyban is termeljük.

Az aranka legújabb irtása.

Irta: Péterfy Tamás.

A lóherések és luczernások növény elősdije ellen évtizedek óta küzd a magyar gazda éppen úgy, mint a más nemzetek földbirtokosai. Csodaszert az aranka irtására sem találtak fel. Az eddig szokásos irtási módok nehézségeit látva, az irtás megkönnyítését tűztem ki célul. A kiinduló pont az volt, hogy a gazdák csodálkozását hallottam, midőn a m. kir. vetőmagvizsgáló-állomások szakemberei az ólomzárolt arankamagról megírták, hogy az nem teljesen arankamentes.

A gazdák leghőbb óhajta tehát az volna, hogy a vetendő lóhere- és luczernamag teljesen arankamentes legyen. Ugyan ezzel még nincs biztosítva az, hogy lóherésben vagy luczernásban nem fog fellépni az aranka, mert hiszen szakemberek megírták, hogy a földbe jutott arankamag nem egy év alatt kel ki, hanem tíz év után is indulhat csirába az elősdi gyom magva. Az aranka kártétele eileni küzdelmet tehát ma óriási nehézségekkel folytatják, de hasztalan. Csak csökkenteni tudjuk az aranka kártételét, de életműködését megszakítani nem birtuk. Különösen az arankafoltok irtása a lóherésben, luczernásban igen nagy fáradságot és költséget okoz, mert leggyakrabban tözekkel behintik, azt petroleummal leöntik, felgyújtják és fölégetik, azután felássák. Nemcsak maga a védekezés ilyen körülményes keresztlvitele, de a taposás által okozott kár is tetemes. Ennek az arankafolt-irtásnak a megkönnyítésére gondoltam, a mikor a legújabb arankairtási eljárást bejelentettem szabadalmazásra.

Az új eljárás czélszerűségét igen hamar felismerhetni a régivel szemben. Most egy nagyobb fajta permetező edényhez hasonló tartályt he-

lyezünk az értelmesebb béres vagy munkás hátára, megtöltve benzinnel vagy petroleummal, már a hol egyik vagy másikhoz könnyebben jut a gazda. A permetező cső végére jön az új szabadalmazott arankaégető rud, melynek alsó végén magasfoku láng csap ki. A rud egyszerű lebecsátására előtör a perzselő lángnyelv és leégeti az arankás foltot vele a napszámos. A mint egy folttal végezett, a rudat vízszintes irányban tartva, önműködőleg elzáródik a teljes tűznyelv, csakis az előmelegítő ég, hogy újabb arankafolthoz érkeve a rud végének lebecsátása által ismét működésbe jöjjön az arankaégető készülék.

96-ik ábra. Vilmos-körte fája törpe alakban.

Az egyszerű arankaégetőt csakis jövő évben próbálhatjuk ki a gyakorlatban, de már előre is igen megfigyelésre méltó előnyei el nem tagadhatók, melyek az olcsóság jegyében szép jövőt ígérnek az új arankairtó módnak. *Az arankafoltok leégetését teljesen biztos eljárásnak tartom arra, hogy arankamentes vetőmagot nyerjünk.* A forró tűznyelv által összeégetett aranka magjával nem törődöm, mert az irtás,

97-ik ábra. Vilmos-körte, az eredeti gyümölcs hossza 12 cm., átmérője 7 cm.

égetés eljárása oly könnyű, hogy ez az elősdi többé elhatalmasodni nem fognak. Az esetleg meg nem semmisült csirája arankamagok az előző eljárásoknál is belekerültek a talajba, most sem lesz lehetséges ezt megakadályozni. De az új eljárás által az aranka növény életműködésének folyamatát elvágjuk, mert arankamag nem kerülhet a vetőmag közé.

Főleg lóheretáblákra ugy is más növény kerül a következő évben a magvétel után. A tiszta, arankamentes vetőmagot pedig lehetőleg arankamagtól fertőzeten táblába vetjük. *Es ha mégis a földből előtörne az évek óta ott elrejtett arankamag, az arankaégetővel gyerekjáték a leperzselése, de lehetőleg még magérlelése előtt.*

Az új arankairtó-szerkezetnek is bizonyára lesznek a gyakorlati kivitelben hibái, nehézségei, de előnye az új irtásmódnak legalább is ötszörös.

Az arankaégető-szerkezetet ugy szerkesztetem, hogy azt bármely hátonhordható permetezőtartályra rá lehessen alkalmazni, vagyis a külön tartály vásárlásától is megkímélem a gazda erszényét, a hol már ugy is van permetezőtartály. Igyekezni fogok a tavaszon, a gazdaságtársadalom érdekében is, mielőbb gyakorlati próbákat végezni az arankaégetővel, hogy annak üzemi részéről megbízható számadatot nyújthassak és a gazdaságosnak ígérkező új arankairtást hivatott szakemberek véleményezése után még idejekorán átadhassam az aranka irtásával értizedek óta küzdő gazdatársadalomnak.

KÖNYVISMERTETÉS.

Kecskemét gazdasági fejlődése. Irta: dr. Lakos Béla. Különlenyomat a »Huszádik Század«-ból. Ára 1 kor. Kapható a kiadónál: Politzer Zsigmond és fia Budapest, IV. ker., Kecskeméti-u. 4. sz. Tartalma a következő: Történelmi áttekintés. A városi lakosság fejlődése és a tanyarendszer kialakulása. Városi parcellázások; a birtok kialakulása. Talajviszonyok. Állattenyésztés. Földmívelés. Zöldségtermelés. Szőlőmívelés. Gyümölcstermelés. Kereskedelem. Hitelügy. A füzet 41 oldalra terjedő szövege oly érdekesen tárja elénk a »hirös város« köz- és mezőgazdasági multját és jelenét, hogy a ki kezdi olvasni a tudós tanár-szerző e kis munkáját, bizony nem tudja letenni, míg a végére

nem ér. Ki a magyar Alföld különleges viszonyai iránt érdeklődik, okvetlenül olvassa el e füzetet, mely a tények élethű felsorolásán kívül igen életrevaló tanácsokat is találunk sorai között, p. o. midőn az alföldi városokat mezőgazdasági iparos központokká kívánna fejleszteni, vagy a parcellázásnál a pillanatnyi haszon helyett a humanizmust és a jövőt véli szemelőtt tartandónak stb., stb. A jó magyaros irány csak emeli a kis mű értékét.

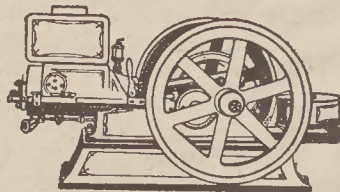
Általánosan elismert tény, hogy

kukoriczamorzsolók, répavágók, mal-
mok, takarmánykamrák meghajtására legkitűnőbbben válik be az ered. amerikai

„WATERLOO” BENZINMOTOR

Egyedül kapható:

DÉNES B. Betéti Társaságnál, Budapest, V., Lipót-körut 15.

ÁRJEGYZÉK
INGYEN ES RÉRMENTVE.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Őszi vetőszántás után mikor vessünk?

Több gazdatársam azt állítja, hogy őszi gabonát nem tanácsos közvetlenül szántás után elvetni, hanem pár napig vagy esetleg egy hétig is engedjük azt ülepedni. De indokolni nem tudják ezen eljárást, azért kérek eziránt felvilágosítást e becses lapokban.

Sz. H.

Kérdés. Zöldtrágyanövény.

Elegendő istállótrágyám nincs. Ezt pótolni akarom zöldtrágya-, ezenkívül kálfoszfatrágyával. Melyik a legjobb zöldtrágyanövény nehéz és könnyű talajba? A végzett kísérletek alapján, mely fontosabb kulturnövények hálálják meg leginkább s szolgáltathatnak igen jó eredményeket?

B. L.

Kérdés. Tetőfa erőssége.

Tetőzet egy cselédlakon fazsindellyel van fedve, mely azonban már régi s a javítást sem igen türi. Most nálunk oly drága a fazsindely, hogy eternitpalával sem igen kerülne többre a fedés, csak éppen a lécezés vagy vékony deszka alája, drágítaná a dolgot és azon előnyöm volna, hogy tartósabb, szebb tetőm lenne, melyen alig akadna javítás, sőt még tűzbiztossága is nagyobb lenne és így biztosítása is kevesebbe kerülne. Csak egy a kérdés, hogy a tetőszék elég erős lesz-e eternitpala alá? Mert ha nem, akkor még sem lehet mással, mint újra zsindegyel fedni. Kérek az építkezésben nagyobb gyakorlattal bíró t. gazdatársaimtól tanácsot.

W. F.

Kérdés. Tagosítási ügy.

Határunk 1906—7. években tagosítás alá került, 1909 ben a becslőbizottság megejtette a becslést, a melynek befejeztével a tagosítást végrehajtó bíró kihirdette, miszerint a művelési ágak megváltoztatása ezután tilos az 500—1908. számú igazságügyminiszteri rendelet 83. § a alapján.

Az elhelyezkedési tárgyalás befejezte után a szomszéd uradalom kezelője egy 22 kat. holdas rétét, — mely az elhelyezkedés szerint a mi birtokunkba volt kerülendő — feltörte és ezen munkát daczára szóbeli és írásbeli tiltakozásunknak, mégis folytatta és befejezte, nyilván azzal a czélzattal, hogy a kezükből kikerülő rétből a végleges kiosztásig kukoriczatermeléssel a lehető legnagyobb hasznot kicsikarja.

A tagosítási hitelesítési tárgyalásnál ezen ügyet felszólamlás tárgyává tettük és követeltük, hogy a hitelesítő bizottság részünkre kárpótlást állapítson meg abban az irányban, mint a menyiben annak a területnek újbóli befűvesítése kerülne, leütve természetesen bizonyos összeget abból, azért, mert a rét már nem volt a legjobb minőségű és szolgáltatóképessége is megcsökken.

Az említett bizottság felszólamlásunkkal elutasított, azzal érvelve, hogy a rétfeltöréssel a terület becsértéke nem csökkent olyan mértékben, hogy az kártérítés tárgyát képezhetné. De azt is elismeri az elutasító végzés, hogy »a rétfeltörés által az utód gazdasági berendezkedéseiben számottevő változtatásokat kénytelen eszközölni«.

Azt kérdelem tehát az igen tisztelt gazdatársaktól: hogy 1. a mi követelésünk jogos-e és méltányos-e? 2. megáll-e az a vélemény, hogy egy hold szántó van olyan értékes, mint ugyanott egy hold közepes rét? 3. ha nem, akkor ezen elutasító végzés ellen mi módon kell és lehet jogorvoslattal élni és végül körülbelül mennyi kártérítést lehet és jogos követelni azon meg-

jegyzéssel, hogy a rét holdanként körülbelül 12—15 q száraz takarmányt adott és a nyomában keletkezett szántóföldön holdanként 10 q tengeritermés remélhető, a mennyi tényleg el is éretett volna, ha a mult és az idejé időjárása nem lett volna olyan abnormális.

E. J.

Felelet. Csávázott buza felhasználása című kérdésre.

A mult évről megmaradt csávázott vetőmagot nem kellett volna egy évig hagyni az átívódott oldatban. De ugy-e bár, azt képzelte, hogy egy év mulva is csiraképes lesz? Bizony már most kétséges, hogy bármiféle eljárással távolítja, mossa is le a kékkőoldatot, nem-e fog emésztési zavarokat okozni azon állatoknál, a melyekkel feleletetni szándékozik. Az oldatot többféle módon el lehet távolítani. Ha volna csávázógépje, ez volna a legalkalmasabb, a melybe tiszta forróvizet kellene tenni és ebben forgatni 20—30 percig. Utána hidegvizbe mártani s az így megmosott buzát vagy a napon, vagy valami szárító-készüléken megszáritani. Például kemenczében, a midőn a kenyeret kivették, vagy erre a czélra készített alkotmányon. Csávázógép híján egy kádban öntse le a buzát forróvízzel és lapáttal, később — a midőn a kéz a meleget eltüri — kézzel dörzsölendő, kavarandó. De még czélszerűbb a forróvizben 20—30 percig áztatva hagyni s azután kosarakba merve és vízben tartva, dörzsölni meg kézzel, mint a hogy a csávázást kell végezni. Az így megmosott buzát, ha teljesen kiszáradt, meg lehet örölni és állatokkal kísérletet tenni, nem-e okoz nekik betegséget. Minden körülmények között eleinte csak keveset adni 1—2 drb-nak és más egészséges darával keverten. Ha pár napi etetés után nem mutatkoznának emésztési zavarok, csak azután lehet általános etetését alkalmazni másik, egészséges darával. De a buzadarából $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ részt lesz tanácsos adni csak, mert így is kétséges a siker. Egy év alatt az egész buza szeme átívódik. Szarvasmarhával fog indokoltabb lenni a kísérlet, a mely nagyobb bendővel bír és kevésbé van kitéve emésztési zavaroknak, mint a ló vagy sertés.

Szücs János.

Felelet. Rozsarátás géppel című kérdésre.

A rozstot épp olyan jól lehet kéveköto-aratógéppel aratni, mint a buzát, ha az — nem dőlt meg. De a dőltet is lehet, ha nem teljesen fekszik; hanem csak szemben járva a géppel. Tehát visszafelé üresen megy ilyenkor a gép. De ezt a műveletet is csak az esetben lehet sikeresen végezni, ha nem összeviszva van kavarodva a gabona, hanem egyirányban hajolva. Minthogy pedig a rozs rendszeren nagyobb és szára sem oly erős, mint a buzáé, nagyobb a megdőlési hajlama is. Ha a szalma hosszú, magas tarlót hagyunk, de a kéveköto-gép kifogástalanul működik ily rozsban is. A magas tarlót le kell pörkölni mielőtt felszántjuk, vagy erősen lehenge-rezni, ha az égetés veszéllyel járna.

Szücs János.

Felelet. Confrey művelése című kérdésre.

A confrey is tulajdonképpen kapásnövény, tehát ezt is kapálni kellett volna, különösen az első tavasz és nyár folyamán, hogy el ne gazosodjék, mert ha a gyomok elszívják tőle a tápanyagokat, természetes, hogy nem tud fejlődni. A gazok lekaszálása nem ér semmit, sőt némelyik gyom még annál jobban nő és bokrosodik. Most már késő ugyan a kapálás, de tekintve a jelenlegi enyhe időt s azt, hogy ha a tél továbbra is ily enyhe hőmérsékletű marad, mégis jó lesz,

ha a gaznövényeket kikapálással vagy kitépéssel kiirtja és az idejé mulasztást azzal pótolja, hogy jövő tavasszal és nyáron nem engedje a confrey talaját kigazosodni, akkor majd nőni, fejlődni, bokrosodni fog ezen takarmánynövény s nem lesz ellene panaszuk. F. Z.

Felelet. Traktorkeréknyom című kérdésre.

1. A traktor kereke által megtaposott, illetve lelapított talajt legczélszerűbb utána mindjárt egy tárcsás porhanyítóval járatni meg mindaddig, míg azon 3—4" vastagságú felporhanyított talajréteg nem képződik. Ha ez a mélység a vetésnek nem lenne megfelelő, az esetben gátos ekével volna czélszerű megszántani. Ez az esetben állna elő, ha a traktor maga nem szántaná fel a saját kereke által lenyomott földet. Ha azonban ezt a gép maga szántja fel és ekkor képződik a hant, nem marad más hátra, mint a hengerborona vagy fogashengerrel zuzni meg a hantokat. Erre a dupla fogashenger a legalkalmasabb.

Antalfalvi.

2. A traktor által vontatott ekék után kell a tárcsás porhanyítót akasztani, mely a keréknyomok helyén képződött hantokat el fogja aprózni. Ha a traktor nem bírná rendes szélességben végezni ezen kettős munkát, akkor tessék egy (vagy esetleg két) ekét lekasztani s így keskenyebbet fog ugyan egyszerre szántani, de a munka kifogástalan lesz s ez a fő. F. Z.

APRÓK.

Az első segély. A wieni orvosok egyesülete előtt báró Eiselsberg egyetemi tanár, a hírneves sebész, feltűnést keltő előadást tartott a sebek első kötésének reformjáról. Valamely véletlen sérülésnél nyújtandó első segítségnél a segélyt nyújtó tartsa mindig szem előtt, hogy, ha nagyon erős vérzés nem kényszeríti reá, a sebet és környékét ne érintse. Ha tehát a sebet az ujjak nem érintik, a kezek tisztogatásának szükségessége is elesik. Ez által abba a látszólagos ellentmondásba keveredünk, hogy míg a műtő-sebész kezeit nemcsak a leggondosabban megmossa, hanem még sterilizált gummikeztyűt is huz, ezzel szemben az orvos vagy a laikus segélynyújtó, ha szabályszerűen nem mosakodhatik, kezeit meg se nedvesítse és a sebkörnyékét sem mossa le. Ennek a látszólagos következetlenségnek a magyarázata abban a tényben van, hogy a száraz állapotban levő tisztátalan kéz kevés csirát enged szabadon, mert a szárazság a piszkot mintegy megkötve tartja, míg a vérben könnyen oldódik az azok az anyagok, a melyeket a kötés alkalmazásánál meg kell fogni, könnyen felveszik magukba. A tisztátalan kéz minden körülmények között veszedelmes, de száraz állapotban mégis kevésbé, mint nedvesen és ebből az a köteleesség háramlik ránk hogy két rossz közül a kisebbiket válasszuk. A baleset helyén tehát akár az orvos, akár a laikus segítő kezének a megmosása mellőzendő, ha nincs alkalom alapos tisztogatásra és sterilanyaggal eszközölt leszárítására. Ha sterilkesztyű kéznél van, annál jobb. (Munkásügyi Szemle. 13.)

Új répakiemelő és fejező eszköz. Czukorrépatermesztőink évről-évre jelentékenyen károsulnak azáltal, hogy a használatban levő ásók a répának gyakran harmadát, sőt felét is beletörlik a földbe s hogy a használatban levő késekkel gyakran egy ujjnyi nagyság helyett három-négy ujjnyit is lenetszenek a tisztítók. Ezeket a káros kellemetlenségeken óhajtott

BENZINMOTOROS MAGÁNJÁRÓK

cséplési és vontatási célra.

:: 12-től 25 lóerőig ::

Nagyobb gazdaságokban megbecsülhetetlen vonóerő. A legrosszabb utakon is órési ternekef képes vonatni. Mint cséplőmotor is megfizethetetlen és felülmúlja az összes eddig létező magánjáró motorokat. Üzemük absolute biztos és olcsó. Szerkezeük rendkívül egyszerű és tartós.

Kérjen arajánlatot: **MAGYAR MOTOR- és GÉPGYÁR R.-T.**

SZOMBATHELY. = BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 61.

segíteni Réthy László körösszakáli lakos a cukorrépa kiemelésére és fejezésére szolgáló eszköznek az elkészítésével, a melyet, miután három uradalomban kipróbálták, a feltaláló már szabadalomra be is jelentett. A két darabból álló eszköz a répát könnyen, teljes egészében (tehát nem beletördelve) emeli ki a földből, a fejezővel pedig épp annyit lehet ülvé, kényelmesen lemetezni, hogy semmi kárba nem megy a répából; dolgozni olyan gyorsan lehet mindenikkel, a milyen gyorsan csak akar és bír egy-egy ember. A gazdaközönségnek ajánljuk kipróbálásra ezt az ügyesnek mutatkozó találmányt, a melyet, ha erre a jogot a feltalálótól megszerzik, saját kovácsmesterükkel házilag gyorsan és olcsón előállíthatnak.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolnokmegyében. A nagy Alföld közepén még nem akar változni az időjárás, állandóan eső nélküli, száraz. Különösen a Tisza balpartjától kezdődőleg folytatólag Jásznagykunszolnok, Heves, Békés, Csongrád, Arad stb. megyékben, szóval a nagy Alföld közepében állandóan esőtlen, száraz. Hogy mi lesz ennek a rendkívüli állandó, hosszantartó szárazságnak végeredménye, tudni ugyan nem, de előreláthatólag már most sejteni lehet: A jövőre nézve a legrosszabb terméskilátás, kivált ha a föld szárazan talál megfagyni. Máskor már bármily hosszantartó nyári és őszi szárazságok után november hóban még is volt valamennyi eső, hogy azzal a kiszántott rögös földek bevethetőek voltak, most azonban ehhez még remény sincsen, mivel a legnagyobb borulásokból sem esik eső a Tisza balpartján. Ez az időjárás kétségbeesítő az őszi vetésekre nézve, mert nem lehet — mint már jeleztem is — a szeptember hóban vetés alá szántott földeket vetni. A mi pedig október hó közepe táján porhanyó kukoricaföldekbe vetett, az a lehető legrosszabbul kelt ki, legnagyobb része meg ha csirába ment is, nyomban el is száradt. A legkedvezőbb esetben is ritka buza lehet belőle. A mostani idő csupán csak fuvarozásra alkalmas.

Előléptetések és új munkabeosztás az OMGE-nél. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elhatározta, hogy a Jeszenszky Pál távozásával megüresedett ügyvezető titkári és referensi állások teendőit megossza az egyesület jelenlegi tisztviselői között s az ilyenformán nagyobb munkakörbe helyezett tisztviselőket előlépteti. E határozat alapján a központi ügyvezetés teendőinek ellátására dr. Mutschenbacher Emil kapott megbízást és társelőadója lett a közgazdasági szakosztálynak. A növénytermesztési szakosztályt Szilassy Zoltán vette át, mellette Fabricius Endre a társelőadó. Konkoly-Thege Sándor átvette az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály, a tejgazdasági s lótenyésztési bizottság és a tenyészállat-vásárokat rendező bizottság előadói tisztét, továbbá az országos törzskönyv titkári teendőit. Végül Rész Albert segédtitkár Rubinek Gyula igazgató mellé osztott be. A megnagyobbodott munkakörnek megfelelően dr. Mutschenbacher Emil I. oszt. titkárrá dr. Konkoly-Thege Sándor pedig II. oszt. titkárrá lép elő 1914 január 1-től.

A „Magyar Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ” 15-én délelőtt gróf Dessewffy Aurél elnöklésével a Köztelekben látogatott ülést tartott, melynek napirendjén dr. Mutschenbacher Emil jelentést tett arról, hogy a földmívelésügyi miniszter Dubravszky Róbert miniszteri tanácsossal és Győry Lóránd osztálytanácsossal képviselteti magát a vámközpontban s hogy ezen-

kívül esetről-esetre más kiküldött megnevezésének jogát is fentartja magának. Tudomást vettek ezenkívül a kereskedelmi miniszter leiratáról is, melyben kilátásba helyezi, hogy a vámpolitikai kérdések tárgyalásánál minden, a mezőgazdasággal vonatkozásban álló kérdésben meg fogja hallgatni a Magyar Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ-ot. Ezután elhatározták, hogy a Magyar Gazdaszövetség átirata értelmében a balkán-szerződések keretében a mezőgazdaság rovására adandó újabb engedmények, az élőállat átviteli forgalom s általában a fennálló vámvédelemnek 1917-ig bármilyen megbolygatása ellen 1917-ig a Központ tiltakozását fejezi ki. Rubinek Gyula főelőadó javaslata kapcsán kijelölték a vámtarifa egyes tételeihez készítenő részletes előterjesztések előadóit. Többek felszólalása után kimondták, hogy a gazdatársadalmi szervezetek bevonásával országgrészenként vámpolitikai értekezleteket fognak rendezni.

Végül az őrlési forgalom és beviteli jegyek kérdéséről tartott Rubinek Gyula főelőadó nagyérdemű és alapos tanulmányokon alapuló előadást, melynek befejeztével kimondta a gyűlés, hogy a leghatározottabban tiltakozik az ellen, hogy a gabonára alkalmazott kikészítési eljárás a melynek bármely formájának életbeléptetését az 1908. évi XII. t. cz. az Ausztriával 1917-ig fennálló vámszerződés idejére tartalmazza, bármely alakjában e határidőn belül felújították. Különösen pedig tiltakozik az ellen, hogy a kikészítési eljárás életbeléptetésénél, szabályozásánál, módosításánál külkereskedelmi szempontok legyenek irányadók. Fentartja magának a jogot, hogy annak idején, ha a gazdasági berendezkedés kérdése tisztázódott, az új vámtarifával kapcsolatban a beviteli-jegy rendszert tanulmány tárgyává tegye, mert a kikészítési eljárás egyéb nemei ellen a magyar mezőgazdasági közvélemény már régebben véglegesen nyilatkozott.

Osztrák gazdák csatlakozása a magyar gazdák vámvédelméhez. Az osztrák agrárius központ most tartott ülésén lovag Hohenblum főelőadó indítványára egész terjedelmében elfogadta a Magyar Gazdaszövetségnek a Balkán szerződésre vonatkozó határozatát és a beviteli jegyek kérdését bizottsághoz utasította.

Gazdatisztek gyűlése. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete Nick Ede elnöklele alatt most tartotta rendes havi választmányi ülését a tagok szokatlan nagy érdeklődése mellett. Jeszenszky Pál ügyvezető-igazgató tett jelentést a pénztár állapotáról. A jelentés szerint az egyesület vagyoni helyzete a mostoha gazdasági viszonyok dacára kedvezőnek mondható. Napirendre került azután az egyesület által régóta tervezett, a gazdatisztek gyermekeinek nevelését előmozdítani hivatott internátus ügye. Ügyvezető-igazgató bejelentette, hogy az internátus céljaira a választmány felhatalmazása alapján a telket megvásárolta. Bejelentette végül, hogy a gazdatársadalmi testületknél közbenjárt, a melyek a legnagyobb készséggel tettek az internátus céljaira alapítványokat. Mindezek alapján az internátus felállítása most már biztosítottnak tekinthető. A választmány a bejelentést örömmel vette tudomásul s elismerését fejezte ki ügyvezető-igazgatónak eddigi fáradozásaiért. Egyben az elnökség öt tagját, mint építésselőkészítő és ellenőrző-bizottságot delegálta. Felhatalmazást adott egyúttal, hogy a bizottság megfelelő szakközegekkel kiegészítse magát. Ezután foglalkoztak segély- és ösztöndíj-kérvényekkel. A választmány valamennyi kérvényt kedvezően intézte el.

A földmívelési kirendeltségek. Egy reggeli lap híradása szerint a földmívelésügyi mi-

nisztérium kirendeltségei a jövő év május 1-én megszűnnek. Ez a közlemény, mint a Bud. Tud. illetékes helyen értesül, félreértésen alapszik, mert a kirendeltségek megszüntetéséről szó sincs, hanem, mint az indemnitási törvényjavaslat megokolásában a képviselőháznak is bejelentették, csak arról van szó, hogy mivel az előző földmívelésügyi miniszter részéről tervezett közép-földmívelési igazgatóságok szervezése a közigazgatás közelálló államosítása folytán elesik, a temesvári kirendeltség jelenlegi beosztása akként fog megváltozni, hogy a földmívelésügyi igazgatóság szervezetre való tekintettel létesített temesvári székhely megszüntetése mellett a kirendeltségi ügyek szempontjából Temes megye az aradi jószágigazgatóságához, Krassó-Szörénymegye pedig az egyik erdélyi kirendeltséghez kerül. A többi kirendeltség, a melyet nem erre az igazgatósági szervezetre tekintettel létesítettek, továbbra is megmarad, sőt a hogy a törvényhozásnak szintén bejelentették, a földmiv. miniszter a Felvidéken a kirendeltségek új beosztását tervezi.

Készülődés a köztelki gazdahétre. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmányja legutóbbi ülésében úgy határozott, hogy az idejű közgyűlést december hó 7-ére, a szövetségi nagygyűlést pedig másnapra, december 8-ára tűzte ki. Egyidejűleg felhívják a gazdaközönség figyelmét arra is, hogy ez alkalommal ismét megtartják a már két éven keresztül szépen sikerült és nagy népszerűségnek örvendő gazdahétet. Még pedig oly módon, hogy a máskor január vagy február hónapokban rendeztetni szokott köztelki gazdasági előadásokat az egyesület december hó 4-6. napjaira tűzte ki. Így egyfelől alkalom adódik kísérletügyi intézményeink vezetőinek, hogy a közgyűlésre, nagygyűlésre és a Károlyi Sándor emléklakomára rendszerint nagy számban összejűlekező gazdaközönség előtt számolhassanak be legújabb kutatásaik eredményéről, másrészt tagjaira nézve is lehetővé tette az OMGE, hogy a közgyűlés alkalmára megadott vasuti menetjegykedvezmény igénybevételével látogathassanak fel ezekre az előadásokra, a melyekre külön sohasem sikerült kedvezményes jegyeket kieszaközölni.

Cukorrépatermelő és cukorgyárosok országos bizottsága. Azok az ellentétek és kellemetlen surlódások, a melyek a cukorrépatermesztők és gyárosok között fölmerültek a múltban s a melyek a múlt esztendő folyamán élesedtek ki igen erősen, beható tárgyalások után arra indították az OMGE vezetőségét, hogy a fölmerülő ellentétek tárgylagos elbirálására hivatott országos bizottság szervezésére tegyen kezdő lépéseket. A tervet a cukorgyárosok vezetőivel folytatott tanácskozások után sikerült is megvalósítani s az országos bizottság Tallián Béla báró elnöklésével meg is tartotta első ülését. Tallián Béla báró megnyitó beszédében arra utalt, hogy a cukorrépatermesztők és gyárosok között igen gyakran merülnek fel kellemetlen surlódások, a melyeknek egyoldalú kiküszöbölése teljességgel lehetetlen. Eppen ezért kiváló súlyt helyez olyan szervezet létesítésére, mely tárgylagos álláspontjának korrekt fölfogásánál s érdekeltségénél fogva a fölmerülő ellentétek elsimitásánál kizárólag az igazságos ítélet követelményeit tartsa szem előtt. Az értekezlet a maga részéről is egyhangú helyesléssel vett tudomást az országos bizottság megalakulásáról. Kuffner Károly báró, a Cukorgyárosok Országos Egyesületének elnöke és az országos bizottság társelnöke, az értekezlet egyhangú helyeslése mellett hangoztatja, hogy a bizottságtól csak akkor vár eredményt, ha ítéleteinek a gyá-

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoktor hírneves füstös-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitő rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb szénét fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. szám.

Sürgőnyczim: Kemna, Budapest. Telefon 91-21. Telefon 91-21.

rosok és a termelők alávetik magukat. Ezután az országos bizottság szervezeti szabályainak megvitatására Tallián Béla báró elnöklésével egy albizottságot küldött ki, melynek tagjai a termelők részéről Czobor Bélát, Gülcher Jakabot, Rubinek Gyulát és Somssich László grófot, pótagul Bäer Henriket, a gyárosok részéről pedig Kuffner Károly bárót, Zichy Andor grófot, Csermák Hugót és Hatvány Béla bárót, pótagul Selevér Józsefet választotta meg, míg a jegyzői teendőket a két érdekelt részéről Krollop Hugó és Bossányi Endre fogják ellátni. Szükségesnek mondotta ki az országos bizottság, hogy a pótagok minden alkalommal részt vegyenek az üléseken, miután a kívánatos folytonosság csak így módon biztosítható.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 15-én Aradon tartotta V. igazgatóválasztmányi gyűlését *Vásárhelyi* József elnökle alatt. Az elnöki jelentést Ipolyi Keller Iván ügyvezetőtitkár terjesztette elő. A választmány új irányelveket állapított meg az egyesület hivatalos közlönyének szerkesztésére, melyek a lap iránti érdeklődés felkeltését célozzák. Purgly László alelnök rámutatott a »Köztelek« által is felvett azon helyes és életrevaló ujtásra, hogy időszakonként a vidéki gazdák tudósításai is felvételnek, melyek felvilágosítást nyújtanak egyes vidékek mezőgazdasági helyzetéről a többi gazdáknak. Elhatározta az egyesület, hogy az »Aradi Gazda« részére időnként szintén hasonló tudósításokat fog a vidéki gazdától bekérni. Elhatározta továbbá az egyesület, hogy az országos meteorológiai intézetet meg fogja keresni egy Aradon létesítendő időjelzőállomás érdekében. A Magyar Gazdaszövetség felhívására a Balkán-államokkal kötendő kereskedelmi szerződés tárgyában újabb felterjesztést fog intézni az egyesület. Az OMGE felhívására a népfőiskolák létesítése tárgyában Kemény Szilárd titkár előadói javaslata alapján azon álláspontra helyezkedett az egyesület, hogy a népfőiskolák újjászervezése előtt ezt korai és céltalan dolognak tartaná. A dalmát müborok behozatala és a szőlőgazdák saját szükségletére visszatartott boroknak megterhelése ellen fogyasztási adóval, állást foglalt az egyesület.

A Veszprémi Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányának Hunkár Dénes főispán elnöklésével tartott ülésén Kajdacsy Endre ügyvezető titkár a tagsági és belkezelési ügyek tárgyalása után jelentést tett a vármegyében alakult tejelést ellenőrző egyesülete munkájáról. Örömmel vették tudomásul, hogy a tejelést ellenőrző egyesületek legközelebbi országos értekezletét Veszprémben tartják meg. Az országos kukoriczakiállítás gyűjteményes csoportozattal vesznek részt.

A Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete gróf Zselénski Róbert elnöklésével látogatott ülést tartott, melynek egyik fontos tárgya a hordóhitelesítő állomások megszüntetésének ügye volt. A kérdést dr. Csury Jenő osztálytanácsos ismertette, rámutatván arra, hogy a kereskedelmi kormány nem támogatja a vármegyéknek egyes hordóhitelesítő állomások megszüntetése iránti kérelmét. Javaslata az egyesület mindamelllett fölterjesztést intéz a kormányhoz, melyben rá fog mutatni arra, hogy mennyire érdekükben áll a szőlőgazdáknak, hogy a hordóhitelesítést nagyobb anyagi áldozat nélkül elvégezhessék. Lépéseket fognak tenni a bor (és egyéb szeszes italok) súly szerinti eladásának behozatala iránt. A május—június hónapban rendezendő nemzetközi pinczészeti kiállítás előkészítési munkálatában részt vesz az egyesület is, mely egyúttal országos borászati kongresszust rendez Budapesten. Az agrár szőlőkölcsön visszafizetése tárgyában tartandó országos értekezletet december 7-re tüzték ki és az értekezletre közel tízezer meghívót küldenek szét.

A Fejérmegyei Gazdasági Egyesület f. hó 12-én tartotta meg választmányi ülését, melyen hozzájárult a Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület azon javaslatához, hogy a budapesti, kőbányai és ferencvárosi mindennapi zártvásárban a sertések eladásával divó szokás, hogy páronként 45 kg. és 4% az élősúlyból levonással a vevő javára, megszüntetessék. A GEOSz decemberben tartandó nagygyűlésére öt tagot küldött ki. A Magyar Gazdaszövetségnek a Balkán-államokkal a külkereskedelmi szerződések tárgyában hozott határozataihoz egyhangulag hozzájárult és a földmivvelésügyi minisz-

terhez feliratot intéz. A tél folyamán Inota és Baracs-i Széchenyi-telepen az egyesület által rendezendő háziipari tanfolyamok, a székesfehérvári 17. honvédegyalozred legénysége részére öt hónapos tanfolyam rendezése és a vármegye 25 községében népies előadások tartását elfogadta. Hozzájárult Hódmezővásárhelynek a tartalékosok fegyvergyakorlata idejének áttételéhez április és szeptember hónapokra. Az 1914. évi költségvetést s működési tervet elfogadta. Székesfehérvár vám- és helypénz-szabályrendelettervezetét újból átdolgozandónak tartja. Tudomásul vette, hogy a Magyar Gazdaszövetség 1914. évi nagygyűlését 1914 június hó 17-én Temesvárott fogja megtartani. Választmányi ülés után őszi rendes közgyűlést tartotta meg az egyesület, mely az ig.-választmány által előterjesztett 1914. évi költségelőirányzatot s az 1914. évi működési tervet elfogadta.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi november hó 8-án tartott igazgatóválasztmányi ülésén elhatározta, hogy a Magyar Gazdaszövetséget abból az alkalomból, hogy a jövő évi gazda-nagygyűlést 1914. évi június hó 17-én Temesváron rendezzi, üdvözlő és egyben felajánlja annak rendezésében közreműködését. Továbbá lokális ügyeket intézett. A Hevesvármegyei Társegyesületnek a hizott sertések eladásánál követendő egyöntetű eljárás tárgyában megkereséséhez és a Magyar Gazdaszövetségnek a balkáni vámvédelem tárgyában átiratához az igazgatóválasztmány hozzájárult.

A műtrágya együttes beszerzésére hivta fel annak idején a Szolnokdombokamegyei Gazdasági Egyesület a vármegye gazdaközönségét. Az egyesület föl hívására tömegesen jelentkeztek, úgy hogy mai napig már több száz métermázsza szuperfoszfát jutott az egyesület révén a gazdákhöz. Szolnokdombokamegye eddig a műtrágyafogyasztás terén hátulról kezdve a harmadik helyet foglalta el, a vármegyei gazdasági egyesület mozgalma azonban javított a helyzetén.

Barsmegyei talajcsövezések. A talajcsövezés terén Bars megye az első helyen áll az országban. Ebben a munkában a Schoeller-féle lévai uradalom viszi a vezető szerepet, hol mintegy 4000 kat. holdon történt talajcsövezés. E nagyszabású munkát főként boldogult Leidenfrost Tódor nevéhez fűződik ki nagyműveltségű mérnök és dologhoz értő gazda volt. A kulturmérnökség készítette tervek végrehajtása után kat. holdanként az 5—6 métermázsza árpa- és buzatermés helyett 13'5—14 métermázsát kaptak, míg a holdanként 100 métermázsza cukorrepetermés 200 métermázsza emelkedett. Ha most számításba vesszük, hogy a k. holdankénti befektetés 141 korona 40 fillérre rugott s ez a költség megkészszerzte a termést, akkor a talajcsövezés haszna élénken kitűnik. A lévai uradalomban elért siker a szomszédos birtokokban is fölkelte a talajcsövezéshez való kedvet. Vépy-Vogronics Ödön nyítramegyei uradalmában 600 kat. holdon történt talajcsövezés, holdanként 174 korona költséggel. Itt az eredmény holdanként 3 métermázsza buzaterméstöbbletben nyilvánult. Az esztergomi széke-főkáptalan garamszentbenedeki uradalmában 203 kat. holdat csöveztek alá s az apróbb birtokokon is sok ilyen talajjavító munkát történt, melyek mindenütt a kívánt sikerrel jártak.

Az öntöző csatornák építése a Hortobágyon. A földmivvelésügyi kormány és Debreczen város közt létrejött szerződés értelmében a város a Hortobágy 42 500 holdas területéből 3000 holdat átenged 50 évre az államnak, hogy ott az öntözéssel kísérletezzen. A földmivvelésügyi minisztérium az átengedett területeken csatornahálózatot létesít, a meglévő tó-fenekeket kimélyítéssel halastavakká alakítja át és ott rendszeres halgazdaságokat létesít. A költségekhez Debreczen félmillió koronával járul, a szerződésben kikötött idő leteltével azonban ingyen jut az összes létesítmények birtokába. A debreczeni kulturmérnökség már hozzáfogott az öntöző csatornák építéséhez. A kubikos munkát a balmazújvárosi munkások kapták, a kik szombaton jutottak az első bérfizetéshez. A csatornák építését oly erővel folytatják, hogy a jövő év őszére azok elkészüljenek és 1915 tavaszán már a Tisza vizét a területre bocsáthatják. Az öntözött területen termelt takarmány és a debreczeni piacon értékesítendő halak árából elsősorban a befektetéseket

fogják amortizálni. A debreczeni gazdák nem nagy bizalommal vannak a vállalkozás rentabilitása iránt.

Az osztrák gyümölcsstermés. Az osztrák földmivvelésügyi minisztérium jelentése szerint a magvas gyümölcsökben a termés októberben minőség s mennyiség dolgában ugyanolyan volt, mint az előző hónapban. Az olajnövény Istria-ban kedvezően állott, Dalmáciában azonban a paraziták miatt csekély termés várható. A bormust minősége gyöngén közepes, de sokkal jobb a mult évinél.

Gépkezelő-tanfolyam. A helyhez kötött gépezetek kezelőinek második tanfolyama a budapesti m. kir. állami felső ipariskolában december hónap első napján nyílik meg s 1914. évi február hónap 20-ig tart. Tanulóknak fölvetetnek azok az önálló lakatosok, kovácsok, a különböző gépgyárak munkásai, a kik már a kazánfűtők és lokomobilkezelők tanfolyamát jó sikerrel elvégezték. A jelentkezők erkölcsi bizonyítványt és az előző tanfolyamokról szóló bizonyítványokat tartoznak előmutatni. A tandíj 21 K., a melyet a beiratások alkalmával kell fizetni. A beiratkozások november hónap 20-án este 6 órától 7-ig lesznek az intézetben (VIII., Népszínház-u. 8. sz.); vidékiek a tandíjnak postautalványon és az okmányoknak levélben beküldése mellett is beiratkozhatnak.

Mezei egerek irtására a „Ratin“-tenyészet. A patkányok, hörcsögök, ürgek, egerek irtására már régebben jó sikerrel használják a »Ratin«-t. Raebiger dr. újabban megkísérelte a mezei egerek irtását »Ratin«-nal, melyre a szász tartományok földjei kedvező alkalmat nyújtottak. Az említett területen már a »Ratin« kihelyezését követő 3 ik napon több ezer hullát találtak a földeken, míg a vadállomány vagy más szabadon élő állatok között elhullás nem fordult elő. A »Ratin«-tenyészet tehát mezei egerek pusztítására határozottan alkalmas. A m. kir. államvasutak-nál már régebb idő óta jó sikerrel használják a »Ratin«-t. Bővebb felvilágosítással szolgál a »Ratin« vezérképviselőség (Budapest, Rottenbiller-u. 30.).

Lapunk mai számával egy mellékletet küldünk szét, mely megérdemli a gazdaközönség figyelmét. Ha azt olvassák, meggyőződhetnek t. olvasóink, hogy »Sohr magyar lópokróc szék-küldési telepe, Somogysszill« egy olyan módot honosít meg a mintázás terén, melyet csak igazán azon czég tehet meg, ki áru jóságáról teljesen meg van győződve. Hogy a gazdaközönség is meg van elégedve a Sohrtól vásárolt pokrócokkal, bizonyítja a sok elismerő levél, mely hozzá érkezik. Többek közt *Balázs Károly Erszentkirályról* így ír: »Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy a próbaképen rendelt két igáslópokrócot megkaptam, mely minden tekintetben megfelelőnek bizonyult és ezeket meg is tartom és árát mai postával elküldöm. Gazdatársaim közt feltétlen fogom mint jó és olcsó árut ajánlani.«

NYILTÉR.

(E rovatban közlötékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget).

Patkány, egér, mezei egér,

hörcsög és ürge bakterium tenyészet.

M's álatra, emberre ártalmatlan. Ismertető ingyen!

„RATIN“
BAKTÉRIOLÓGIAI
LABORATORIUM,

BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 28. sz.

Kereskedelem, tőzsde.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1913. november 21-én. A székesfővárosi vásár igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozott a szokott községekből 120 szekér réti széna, 38 szekér muhar, 10 szekér zsupszalma, 30 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, szekér egyéb takarmány (16 luczerna és zabosbüköny stb.), 200 zsák szecska. (két szekéren).

A forgalom lanyha.

Arak q-ként fillérben a következők:

Réti széna I. r. 800—900, réti széna II. r. 560—760, réti széna csomagolása 440—480, muhar 680—860, zsupszalma 480—580, alomszalma 300—380 takarmányszalma —, tengeriszár —

egyéb takarmány —, zabos-bükköny 640—800 —, lóhere —, luczena 700—860 (uj), köles — sarju — szalmaszecska 500—560. Összes kocsiszám 215. Összes súly 268.000 kilogramm.

S Z E S Z.

A szeszüzletben e héten a forgalom élénk és kielégítő volt és a szeszárak ugy azonnali, mint későbbi szállításra szilárdan a legutóbbi zárlatjegy-zés szerint zárulnak.

Elkelt *finomított szesz* adózva nagyban 204—205.— kor., adózatlanul 65—66.— K, míg ellenben kisebb tétel adózva 207.— koronáig keltek.

Denaturált szesz nagybani vevők részére 50—50.60 kor. kelt. Kisebb tételek 51—52 kor. hordóval együtt kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás 56—57.— kor. kelt fix árban és 2—2.50 kor. jegyzésen alól kampány szállításra.

Budapesti a kontingens nyersszesz ára 58.— 59.— kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	204—205.—	K
Finomított szesz adózatlan	65—66.—	»
Nyersszesz adózva	202—203	»
Denaturált szesz	50.50—51.50	»

Napijelentés a gabonatózsdéről.

A malmok ma kisebb vételkedvet mutattak, ami megszilárdította az üzlet irányát. A kereslet mindvégig csekély volt és a buza 5 fillérrel drágább árakon kelt el. A többi cikkekben számottevő változás nem volt.

Eladatott:

Buza. *Tiszavidéki:* 100 mm. 78.8 kg. 22.45 K,

100 mm. 78.3 kg. 22.40 K, 500 mm. 77 kg. 22.30 K, 800 mm. 78.8 kg. 22.55 K.

Felsőtiszavidéki: 250 mm. 78.5 kg. 22.20 K.

Fehérmegyei: 300 mm. 78.5 kg. 22.— K, 1000 mm. 78.8 kg. 22.60 K, 250 mm. 78 kg. 22.10 K.

Pestvidéki: 200 mm. 78 kg. 22.25 K, 400 mm. 78.8 kg. 22.55 K.

Bácskai: 1750 mm. 76.2 kg. 21.75 K.

Bánsági: 1800 mm. 76.8 kg. 22.20 K.

Felsőmagyar: 200 mm. 79 kg. 22.25 K, 300 mm. 79 kg. 22.25 K.

Somogyi: 400 mm. 77 kg. 21.60 K.

Tolnai: 300 mm. 78.5 kg. 22.— K.

Hartai: 1800 mm. 75.5 kg. 21.40 K.

Raktári: 1000 mm. 75.8 kg. 21.80 K, 1000 mm. 76.5 kg. 21.90 K.

Mind három hónapra.

Rozs. 250 mm. 16.25 K, 200 mm. 16.25 K, 100 mm. 16.15 K, 300 mm. 16.20 K, 150 mm. 16.10 K, 100 mm. 16.25 K.

Zab. 200 mm. 15.15 K, 100 mm. 15.10 K, 100 mm. 13.— K, dohos, 200 mm. 12.70 K, dohos.

Tengeri. 100 mm. 13.— K, magyar, 300 mm. 13.90 K, román, kocsiara.

Készpénzfizetés mellett, paritásra.

Az árak 100 kg.-kint értendők.

— 1913. november 21. —

(Déli zárlat.)

Buza 1913. májusra ..	11.29—11.30
Buza októberre	10.44—10.45
Rozs áprilisra	8.80— 8.81
Rozs októberre	7.97— 7.89
Zab áprilisra	7.61— 7.62
Zab októberre	7.24— 7.35
Tengeri 1913. májusra ..	6.44— 6.46

Készaru-tőzsde 1913. november 21-én.

Fajta	Hektoliterenkint suly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		Hektoliterenkint suly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
		Kor.-tól	Kor.-ig		Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:						
Tiszavidéki ..	75	—	—	79	21.90	22.30
" ..	76	—	—	80	22.00	22.40
" ..	77	21.50	21.90	81	—	—
" ..	78	21.90	22.20	82	—	—
Fehérmegyei ..	75	—	—	79	21.65	22.15
" ..	76	20.85	21.25	80	21.85	22.16
" ..	77	21.25	21.55	81	—	—
" ..	78	21.35	21.75	82	—	—
Pestvidéki ..	75	—	—	79	21.75	22.15
" ..	76	21.15	21.55	80	21.85	22.35
" ..	77	21.35	21.75	81	—	—
" ..	78	21.45	21.85	82	—	—
" ..	—	—	—	—	—	—
" ..	—	—	—	—	—	—
Bánsági ..	75	—	—	79	21.85	22.25
" ..	76	21.25	21.55	80	21.95	22.35
" ..	77	21.45	21.75	81	—	—
" ..	78	21.55	21.95	82	—	—
" ..	75	—	—	79	21.85	22.25
Bácskai ..	76	21.25	21.55	80	21.95	22.35
" ..	77	21.45	21.85	81	—	—
" ..	78	21.75	22.15	82	—	—
" ..	—	—	—	—	—	—
" ..	—	—	—	—	—	—
Rozs elsőrendű uj ..	—	—	—	—	16.70	16.85
középmínőségű (uj) ..	—	—	—	—	16.45	16.55
Árpa takarmányáru elsőrendű ..	—	—	—	—	13.85	14.05
másodrendű ..	—	—	—	—	13.10	13.55
Köles ..	—	—	—	—	15.50	16.50
Zab elsőrendű (uj) ..	—	—	—	—	15.30	16.20
középmínőségű (uj) ..	—	—	—	—	14.60	15.20
Tengeri belföldi uj ..	—	—	—	—	13.45	13.60
román v. bolgár ..	—	—	—	—	13.75	14.—
Repzokáposzta ..	—	—	—	—	—	—

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
 Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**
 Társszerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

Répatermelők figyelmébe!

Az előrehaladott idényre való tekintettel répavasutak összes kellékei u. m.: **sinnek, váltók, hordozható vágányok, repaszállító kocsik, használt és új állapotban vételre és**

b é r b e

azonnal szállíthatók.

Roessemann és Kühnemann

keskenyvágányu vasutak gyára,

Budapest, VI. ker., Váci-ut 113—115.

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban: Budapest, VIII., József-utcza 15.

Hatezer mázsa ekkendorfi takarmányrépa

eladó **Maár Zoltán** alattányi gazdaságában, posta—vasut **Jánoshida.**

Munkaszerződést. munkát

keres tavaszi, nyári és őszi idényre 80—150 vegyes munkás. A tavaszi és őszi négy hónapra a férfi munkás 180 K, női munkás 150 K-ért válla kozik. Julius augusztus hónapokban férfi 270 K, női munkás 2 K-t két naponta. Szakmáymunkát mint pl. aratási, lek szani, össze- kötni, keresztbe, majd kazalbe rakni, kat holdanként 12 kor. Aratógép után kötni stb. 7 K. Retet, luczernást, herest, leka- szálni, forgatni, boglyába össze- hordani kat. holdanként 7 K. Czukorrészadás kat. holdan- ként 34 K. Konvenzió egyen- ként és havonként 40 kg. rozs, 15 kg. buza, 3 kg. 50 deka bab, 20 deka kovvasó, 15 kg. bur- gonya és 3 K zsirpénz páron- ként. Továbbá 4 kg. szalonna, 6 kg. hus és páronként 5 deczi pálinkát, világítást, lakást, konyhaedényeket, vasuti szállí- tást s intén uraság tartozik adni. Szives megkeresést kér **JAN- CSEK MARTON** u. p. Tökés- u falu (Nyitra m). Távirda és vasutállomás: **Nagybosány.**

Néhány waggon rakomány heremagot

keresek megvételre. Mintázott arajánlatot kér **Sándor Imre** erdőse i magkeres eőű czég **Székesfehérvár.**

Gazda munkásokkal

keres helyet jövő évre a mezél munkához. Megbeszélési jövök személyesen. **Zubák Mihály,** Osztró, u. p. Vágterbete Nyitra m.

Caterpillar szántó- és vontató eszköz,

mely csak az idén volt használatban, majdnem új, teljes felszereléssel, válto- zott gazdasági viszonyok miatt igen jutányos áron, esetleg kedvező fizetések mellett is,

eladó.

Üzemben megtekinthető és azonnal átvenető. Szives megkeresések „Caterpillar“ jelige alatt e lap kiadó- hivatalába kéretnek. 1025

„Canada“

gazdasági és kereskerelmi közvetítő válla at **Budapest, VIII., Kis- falu y-utca 26. sz.** (Saját ház.) A legszolidabb alapon min- den néven nevezendő előleg- vétel nélkül közvetít: takar- mányvezérlőket, birtokok, erdők és házak vételét és eladását, valamint mindennemű gépeket.

Hegedűt csak

REMÉNYITŐL

Budapest, Király-u. 58.

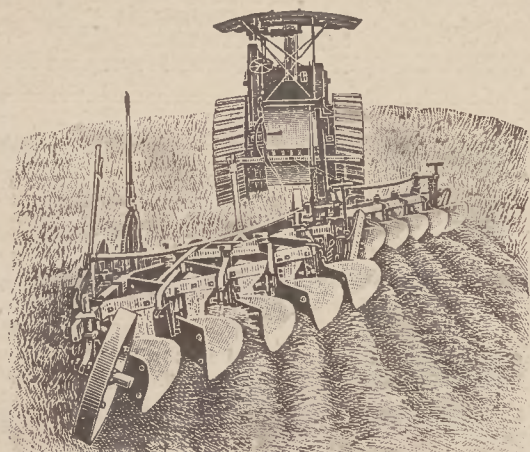
Kérjen he- gedűkről legujabb ár- jegyzéket, mielőtt bár- hol venne.

szőlő trágyázása.

Irta **ORDÓDY LAJOS.** **Ára 3 korona.**

Ajánlott küldéssel **3.45 K.** Utánvételt küldve **3.65 K.** Gyakorlati utmutatás arra, hogy miként kell a szőlő- ket istálló- és műkereske- delmi trágyákkal ugy trá- gyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában Budapest, József-utcza 15.

A galántai ekeversenyen

is újból beigazolódott, hogy a

MACLAREN tulhevitős GŐZEKE

50 és 100 HP nagyságban, a legmodernebb, legszolidabb, legmegbízhatóbb és **a leggazdaságosabb szántógép.**

Bővebb felvilágosítást ugy ezen kettősrendű gőzekéről, valamint a Garrett-féle magajáró, mint a legjobb kivitelű világhírű gőzcséplőkről, gőzther- autókról, gőzutihengerekről, stb. szivesen nyujt a magyarországi vezérképviselőt

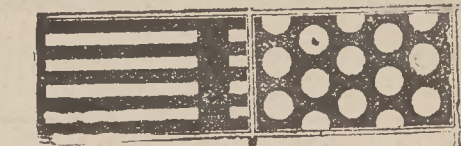
FLEISCHL SAMU czég, Budapest, V., Nádor-u. 28.

STAHEL és LENNER

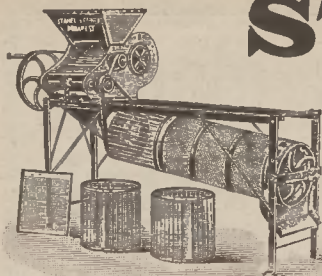
Trieur- és lemezlyukasztó-gyár

BUDAPEST, VI., Angyalföld, Országbiró-u. 44-46.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZO GEPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására.

TÖREKROSTÁK és mindenfajta **LEMEZROSTA** gőzeséplőgépek számára

MALOM BERENDEZÉSEKET

LEGMODERNEBB KIVITELBEN.

DENZIN CSÉPLŐKÉSZLETEKET

LEGMEGBIZHATÓBB SZERKEZETTEL GYÁRT

MAGYAR ÁLTALÁNOS GÉPGYÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.
BUDAPEST, VI. VÁCZI-ÚT 14-1

ÁRLEGYZÉKET INGYEN KÜLD

Lópokrócz előnyarájaniat!

Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhessünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajtunk összeköttetésbe lépni. Áraink még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyága és áruink elsőrendű kiváló jósága reményleni engedi, hogy a hazafias gazdaközönseget állandó vevőinknek nyerjük meg. **Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasutálomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.**

- Áraink: Elsőrendű, nehéz téli uradalmi gyapjukróczok
1. sz. legjobb minőségű, 220 cm. hosszú, 175 cm. széles, ára 11.— korona.
 2. sz. legjobb minőségű, 200 cm. hosszú, 165 cm. széles, ára 9-50 korona.
 3. sz. legjobb minőségű, 180 cm. hosszú, 145 cm. széles, ára 8.— korona
- darabonként, minden kívánt színárnyalatban.

Rendelések a beérkezés napján a legpontosabban eszközöltetnek.

Ilyen minőségben és méretben ezen árért egyetlen bel- vagy külföldi cég nem szállíthat.

Megrendelési cím:

„SOHR” Magyar Lópokrócz Szétküldési Telep, Somogyszil.

KLISÉKET

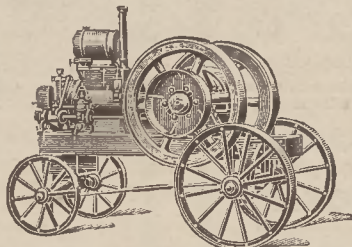
MINDENMÉ MŰNYOMTATVANYOKHOZ
SZÉP ÉS TISZTA KIVITELBEN
PONTOSAN ÉS OLCSÓN
HÉSZIT
KOBLINGER GYULA
PHOTOCINKOGRAFIAI MŰINTÉZETE
BUDAPEST
VII. CSENCERI UT. 22.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEK IS PONTOSAN
ESZKÖZÖLTETNEK.

Az állami gépgyár gyártmányai:

Legújabb rendszerű szab.

NYERSOLAJLOKOMOBILOK.

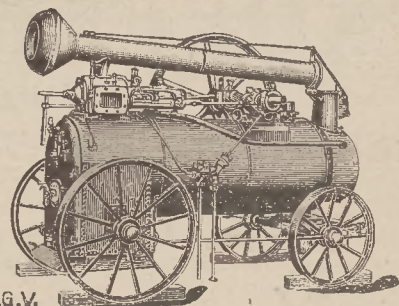
Egyenletes működés! Tűzveszély kizárva! Könnyű kezelés!
Nyersolajfogyasztás óránként és lóerőnként kb. 280 gr.

BENZINLOKOMOBILOK

porlasztóval (karburátor) és szab. szelephűtéssel ellátva.

Megbízható üzem. Könnyű kezelés. Egyenletes járás. Kevés benzinfogyasztás.

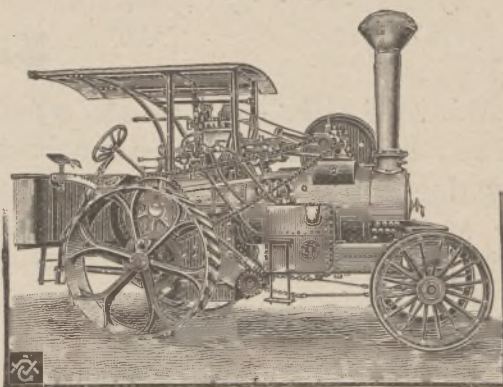

A.G.V.

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkönyomásra szerkesztve.

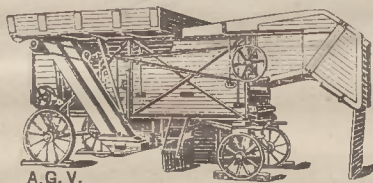
Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerősükségelet. Nagy tüzelőanyag- és vizmegtakarítás.

UTIMOZDONYOK

14 légkönyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre. Gazdaságos üzem. Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontatásra és szántásra alkalmasak.

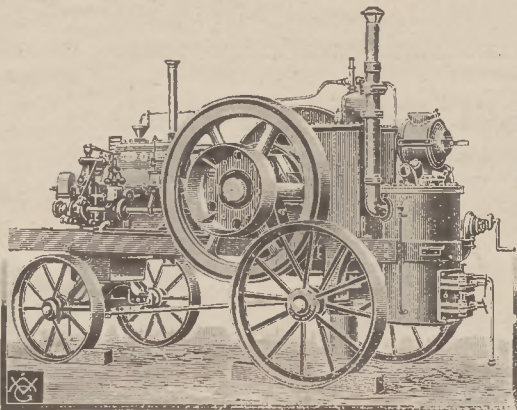

A.G.V.

Acélkeretű golyósesapágyas CSÉPLŐGÉPEK.

Csekély hajtóerősükségelet és kenőanyagfogyasztás. Tengelykopás kizárva.

Nagy teljesítőképesség.

SZIVÓGÁZLOKOMOBILOK.

Ujdonság. Szabadalom.

Rendkívül olcsó üzem. Zajtalan működés.

Könnyű kezelés!

Faszénfogyasztás óránként és lóerőnként kb. 480 gramm.

Földgázüzemre is alkalmasak.

A losonci mezőgazd. gépgyár gyártmányai:

Losonci egyszerű és műtrágyaszóróval kombinált

vetőgépek.

Kalmár-féle rosták.

Resicai tükörcélekek.

Tárcsásboronák

és egyéb talajmívelő eszközök.

Érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld a:

Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest, Váci-körút 32.

Fióktelepek: NAGYVÁRAD, DEBRECZEN, TEMESVÁR.

**Új és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás.
Lópokrócok, manilla aratógép kévekötözők
kartellen kívül.**

Távirat: **NAGELA.** **NAGEL ADOLF** Budapest, Arany János-utca 10. **Telefon: 35-92.**

A LEGKIVÁLÓBB FAJU NEMESITETT

GYÜMÖLCSFÁK jutányos árban **kaphatók**

HOFFMANN IGNÁCZ, SZEGED
UJSZEGEDI 50 katasztrális hold területen levő
GYÜMÖLCSFAISKOLÁJÁBAN.

Kwizda Ferencz János

az osztrák-magyar osász. és kir., a román királyi és bolgár királyi udvaroknak állatgyógyászati eszközökben való szállítója, kertületi gyógyszerész Korneuburg-ban, Wien mellett.

KWIZDA-féle korneuburgi marhapor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére.

50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására és a tejelés fokozására.

Egy doboz ára K 1.40. fél doboz 70 Ft.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten, VI., Király-utca 12. sz. VI., Andrássy-ut 26. sz.

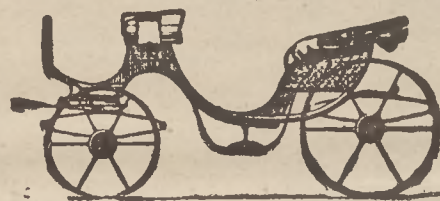
60-80 db szarvasmarhát temeskenézeni teletetésre, részre vagy a takarmány megváltásra **elvállalok.**

Ugyanitt néhány millió sima és gyökeres **amerikai vadvessző**, valamint **szőlőoltvány** is eladó.

Czim: „MILLENIUMTELEP”, NAGYÖSZ.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

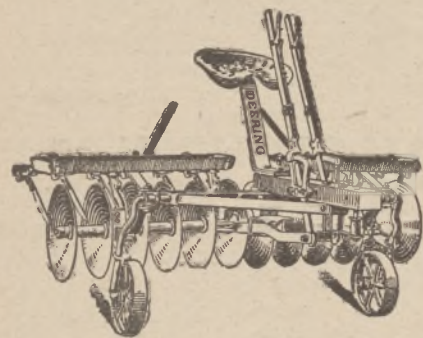
Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becseréltetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett. Ugyanint mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készítése.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépezetében

Budapest, V. ker., Váci-körút 52. sz.

Nagy választékban előnyös árakon kaphatók: lényeges javításokkal ellátott DEERING-féle eredeti amerikai

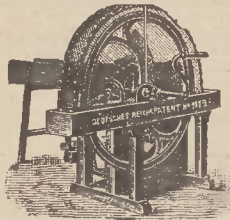
tárcsásboronák és amerikai DEERING-féle

benzinmotorok, eredeti „WESTFALIA”

mütrágyaszórógépek,

valódi „SACK“-féle **ekék, vetőgépek, boronák, szőlőmivelési és legjobb rétmivelő eszközök.**

„**APOLLÓ**” **meszelő és permetezőgépek, szalmakötélfonógépek, burgonya-**

Valódi SACK-féle aczéleke.

szecskaavágó- és répaavágógépek, takarmánygyorsfüllesztők, „OHIO” tengeriszártépőgépek, amerikai darálógépek és mindenféle legelsőrendű gazdasági gépek és eszközök.

Torpedo

Látható írású írógép

**Biztos
Erős
Gyors**

Geniális konstrukciója feltűnést kelt.

Gazdasági irodákban nélkülözhetetlen. □ Kedvező részletfizetési rendszer. Díjtalan és vételkényszer nélküli bemutatás az ország bármely részében.

TORPEDO Írógépterjesztési Vállalat
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-UT 59.